

betty van der plaats

de.
winnaar

DE WINNAAR

BETTY VAN DER PLAATS

DE WINNAAR

Met tekeningen van Tiny van Asselt

UITGEVERIJ G. F. CALLENBACH N.V. - NIJKERK

1. Wie zou het winnen?

De les in bijbelse geschiedenis was juist afgelopen, toen er aan de deur van de vijfde klas werd geklopt.

„Ja! Binnen!” riep meneer Bos.

Er was net een beetje geroezemoes ontstaan. Pennen werden te voorschijn gehaald, boeken opengeslagen. Maar toen de leerlingen zagen wie het was, werd het al gauw stil. Meneer Van Dongen, het hoofd van de school, was binnengekomen; hij droeg een stapel tekeningen onder zijn arm.

„Ha, meneer! Krijgen we nú de uitslag van de wedstrijd al?” riep Kees Maasland.

Zijn broer René schoot omhoog in de bank. Hij dacht: De uitslag van de tekenwedstrijd! Maar stel je nou toch eens voor, dat ik . . . Hij zag zijn tekening weer duidelijk voor zich, ook al had hij hem een paar weken geleden al gemaakt. Zijn hart begon wild te kloppen. Hij kon niet stil blijven zitten; met een ruk draaide hij zich om. Helemaal achter in de klas, bij de muur, zat Arend de Bruin. René dacht: Arend wint het, vast en zeker! Niemand tekent zo knap als Arend!

Hij keek weer vóór zich. Wat duurde het toch ontzettend lang voor meneer Van Dongen eindelijk eens iets zei.

„Jongens en meisjes,” klonk het bedaard. „Onze school gaat deelnemen aan een tekenwedstrijd.”

De kinderen dachten: Schiet toch een beetje op, meneer! Dat weten we heus al lang!

„Een tekenwedstrijd, die wordt uitgeschreven door het gemeentebestuur van onze stad, en waaraan alle Haagse scholen deelnemen. Daarvoor sturen we van elke klas de beste tekening in, en ik moet zeggen dat dit, wat jullie klas betreft, nog helemaal niet meeviel, zoveel mooie waren erbij. Als iemands tekening nu niet gekozen is, betekent dat dus nog niet, dat hij niet goed zou zijn. Maar ja,

er kan er ten slotte maar één winnen, dat begrijpen jullie ook wel.” Meneer zocht even in de stapel en trok er toen een blad tussenuit. „Ha!” riep Kees, „die is van jou, René! Jij hebt het gewonnen!”

„Van René. Die is van René,” gonsde het door de klas.

René zuchtte diep. Hij kreeg een kleur van blijdschap.

„René Maasland heeft, volgens ons, de mooiste tekening gemaakt. Maar als ik nog een tweede zou mogen opsturen, zou het vast en zeker die van Arend de Bruin zijn.”

De hele klas keek vol bewondering naar René's tekening, die meneer Van Dongen omhooghield. De tekening stelde een zeeslag voor. Op een wilde zee met hoge golven zag je één heel groot zeilschip en nog veel kleinere schepen. Het vlaggeschip was blijkbaar door de vijand geraakt: het stond in lichtelaaie. Vlak boven het water was rook te zien, met stekende rode vlammen daartussen. Het trotse schip zou wel gauw zinken: alleen de achterstevan, met een vrouwenfiguur als boegbeeld, stak nog boven de golven uit. „Tjonge,” prees de klas, „jij kunt het, zeg!” Zij verbaasden er zich niet meer over, dat René het gewonnen had: eerlijk is eerlijk!

De enige die het niet hebben kon, was Arend. Hij zei zacht: „Wáárdeloos.”

Meneer Van Dongen had het niet gehoord, maar René wel. Hij kreeg een beetje een akelig gevoel. Arend is jaloers, dacht hij. Dat zou ik ook wel zijn misschien, als hfj het had gewonnen.

Toen hield meneer Van Dongen de tekening van Arend in de hoogte. Die stelde een belegerde stad voor. Het leek wel of de dikke muren, de trotse torens en oude huizen langs een liniaal waren getrokken, zó recht en scherp stonden zij op het witte papier. De soldaten buiten de muur hadden helmen op en harnessen aan. Je kon de rondjes van hun maliënkolders duidelijk onderscheiden. René dacht: De tekening van Arend is knapper, véél knapper dan de mijne. Zo zou ik het niet kunnen. En toch heb ik gewonnen. Hoe kan dat?

Hij keek naar meneer Bos, die al die tijd stil bij het raam was blijven staan.

Tegelijk knipoogde meneer Bos even tegen hem. „Gefeliciteerd, jô!” zei hij. „Nu hopen we maar, dat je een prijs wint, René. Niet alleen voor jouzelf, maar ook voor onze school. We hebben al in

vijf jaar geen enkele prijs gewonnen. Me dunkt, dat wordt weer eens tijd, wat zegt u, meneer Van Dongen?"

René dacht: Maar zouden ze dan niet beter Arends tekening kunnen insturen? In ieder geval is die bijna even goed als de mijne . . . En zo precies en zo netjes . . .

Hij zat er zo over te dubben, dat hij niet eens hoorde, wat meneer Van Dongen zei. Meneer Bos herhaalde: „Of je straks om twaalf uur even in de zesde klas wilt komen om je tekening op karton te plakken. Dan toont hij wat meer.”

René knikte. Hij ging er eens extra recht voor zitten.

Tjonge, ik heb het gewonnen! dacht hij blij. Mijn tekening viel me ook echt mee, nu ik hem terugzag. Wie weet, misschien win ik het wel van de hele stad! Dan krijgt onze school weer een prijs, na vijf jaar! Wat zal vader wel zeggen, als ik straks thuiskom!

Toen René in de klas van meneer Van Dongen kwam, was het daar al een drukte van belang. Zes kinderen waren bezig de meest geschikte kleur karton als achtergrond voor hun tekening uit te zoeken. Zij hielden ze telkens omhoog. „Kijk es, zeg! Kijk es! Wat vind jij?” riepen ze dan. „Groen? Of zou ik beter blauw kunnen nemen?”

René had een stuk grijs karton uit de kast gehaald. Hij legde zijn tekening er middenop, deed een stap terug en keek ernaar door zijn oogharen. Blauw of rood was goed als passe-partout voor een tekening die vrolijk was, maar de zijne kon je niet bepaald vrolijk noemen. Meneer Bos had in de klas gezegd: „Je mag een tekening maken van de tachtigjarige oorlog òf van de lente op de boerderij. Het was grappig, maar bijna alle jongens hadden de oorlog gekozen, de meisjes natuurlijk de lente.

Theo, een jongen uit de zesde klas, kwam achter René staan. Hij was wel een hoofd groter dan hij.

„Ik vind het een fijne tekening, die van jou,” zei hij. „Je hebt best een kans dat je 't wint. Want die oorlog, zoals jij hem getekend hebt, da's geen spelletje, maar da's ècht. Hoe krijg je dat zo?”

René keek met aandacht naar zijn tekening, die wel hoe langer hoe mooier en knapper leek te worden. Als je er lang naar bleef kijken, zou je er bijna bang van worden. Het was vreemd, dat je

bang kon zijn voor iets wat jezelf had gemaakt. En toch was het zo.

Hij zei: „Ik weet niet hoe ik dat zo gekregen heb. Het ging vanzelf.”

Het moest al wel halfvijf zijn, toen René eindelijk klaar was met het opplakken van zijn tekening, want het schoolplein was helemaal verlaten.

Hij liep het eerste eind op een holletje, maar bij de ingang van de museumtuin bleef hij staan. Hij dacht: Kees heeft natuurlijk al lang thuis verteld, dat ik de prijs van onze klas heb gewonnen. Ik hoef dus helemaal geen haast te maken.

Hij vond het altijd fijn om de tuin door te gaan, en het was maar een klein eindje om. Hij liep het poortje door, sprong drie treden af en stond toen in de eigenlijke tuin van het museum.

Wat was het opeens stil hier. Van het lawaai van auto's en trams op de drukke Stadhouderslaan was hier niet veel meer te horen dan een gedempt gezoem.

O, kijk eens: de bomen en struiken stonden al in bloei. Op het water van de gladde vijver lagen de grote dikke bladeren van de waterlelies. Zo hier en daar zat er zelfs al een gele of roze bloem tussen. O, wat waren die mooi . . .

Op de bank tegen de oude muur zaten drie mannen te praten. De ene had een kaal hoofd, dat blonk in de zon.

René keek naar de muur, waarin een heleboel oude gevelstenen gemetseld waren. Op de eerste stond een haas, die een geweldige sprong nam. Verderop was een steen met een dravend veulen. Daar stond onder: „Int Witte Paert 1607”. Wat was die steen dan al oud: al meer dan driehonderd vijftig jaar! En wat schreven de mensen vroeger grappig. Als je 't nú zo deed, zou je al gauw een nul krijgen voor een dictee.

Hij keek nog even naar de gevelsteen met de springende haas. Juist wilde hij de tuin weer uitgaan, toen hij een bekende stem hoorde.

„Daar hebben we René de kunstenaar! Kijk hem eens trots lopen! Wat verbeeldt hij zich wel?”

Het waren Arend en zijn vriend Wim.

„Ik verbeeld me niets!” zei René. „Meneer Van Dongen zei toch zelf, dat hij . . .”

„Och, jô, laat je niets wijsmaken! Jij bent het vrindje van meneer Van Dongen. Zo'n brave, zoete jongen als jij toch ook bent! Dacht je nou heus, dat je anders de prijs zou hebben gekregen? Kom nou . . .”

„Dà's gemeen!” zei René kwaad. „Zeg dat morgen es tegen meneer Van Dongen, als je durft!”

Hij wilde vlug het hek door gaan, maar Arend ging er breeduit voor staan. Wim grijnsde.

„Vooruit! Laat me erdoor! Ik moet naar huis!” zei René.

„Wordt je moesje ongerust, als je te laat thuiskomt? Och . . . waar zou onze Reneetje toch blijven,” praatte hij aanstellerig.

„Ga aan de kant!” zei René. Hij dacht: Kees zou hem vast en zeker meteen boven op zijn kop slaan! Maar ik . . . ik . . .

„Een mooie oorlog tekenen, dat kun je wel, hè?” begon Arend te treiteren, „maar zelf durf je nog geen klap te geven. Bange wezel! O ja? Durf je dat wel? Nou, geef me dan eens een flinke stomp! Als je dat durft, zal ik je doorlaten, en eerder niet!”

René balde zijn vuist en stompte Arend in de zij, zo hard als hij kon.

Dat moest Arend wel pijn hebben gedaan, maar toch lachte hij. „Dàt noemt hij een flinke stomp, die sukkel! Nou zeg, aan jou zouden ze ook niet veel hebben gehad in de tachtigjarige oorlog. Je hebt vuisten van bordpapier!”

„Aan zo'n lafaard als jij zouden ze ook niets hebben gehad!”

Arend deed een stap naar hem toe en zei dreigend: „Durf dàt nog eens te zeggen!”

„Twee tegen één, is dat dan soms niet laf?” hield René vol.

„Durf nog eens te zeggen, dat ik een lafaard ben!” drong Arend aan. Zijn ogen fonkelden van boosheid.

Op hetzelfde ogenblik drong het tot René door hoe groot en sterk Arend was. Hij werd plotseling bang en keek snel om zich heen. De tuin was verlaten. Waarom kwam er niemand langs? Waar waren de drie mannen van de bank?

„Nou? Dat durf je niet, hè?”

René's mond ging open. Lâfaard, gemene lafaard, wilde hij zeggen. Maar er kwam geen geluid. Hij kreeg een akelig gevoel van binnen. Hij beet zich op de lip om de tranen tegen te houden, die in zijn ogen sprongen. Het valse gezicht van Arend vloeyde door elkaar.

„Hij huilt! Onze Reneetje huilt!” lachte Wim.

Opeens schoot René woedend op Arend af en trok hem met kracht bij het hek vandaan. Maar nu sprong Wim ervoor. „Houd hem!” riep Arend.

Uit de verte klonk het geluid van een tram, die belde op het kruispunt.

„De tram! Gauw jô! Daar komt lijn tien aan!” riep Wim.

Op hetzelfde ogenblik waren ze verdwenen. René zag ze hollen naar de halte.

Hij was alleen. Hij was vrij.

Ze waren weg.

Het was voorbij. Ze konden hem niets meer doen.

Driftig veegde René de tranen af. Het hielp niet, er kwamen telkens weer nieuwe.

Een jongen die huilt, dacht hij ongelukkig. Ze hadden gelijk, dat was het ergste. Hij was bang geworden. Hij huilde . . . Verdraaid dan toch . . .

Hij slikte, en slikte. Alle blijdschap om zijn mooie tekening was weg. Die gemene Arend ook!

Langzaam begon hij naar huis te lopen. Hij dacht: Ik had ze natuurlijk meteen boven op hun kop moeten slaan, allebei. Maar ik kan niet goed vechten. Ik durf niet. En ze waren met zijn tweeën. En wat zouden ze me dan hebben gedaan?

En toch . . .

Ik had tegen Arend moeten zeggen: Jij bent jaloers, omdat je alleen maar soldaten van karton kunt tekenen. En met een jongen die jaloers is, vecht ik niet.

Ja, dát had hij moeten zeggen. Dan zou Arend wel op zij zijn gegaan. Maar hij was bang geworden. En als je bang werd, was je verloren.

Weer kreeg hij dat nare gevoel van binnen. Het was zelfs nog niet over, toen hij de laatste hoek naar hun huis omsloeg.

Zodra de buitendeur openzwaaide, hoorde hij Ans zingen. Haar stem klonk door het hele huis.

Moeder stond juist boven aan de trap. Ze zei vrolijk: „Wat leuk, zeg! Jij hebt een tekenwedstrijd gewonnen, heb ik gehoord! Gefeliciteerd, jongen!”

Toen René geen antwoord gaf en zwijgend langs haar heen wilde lopen, pakte ze hem bij zijn schouder en keerde hem naar het licht.

„Wat is er nou?” vroeg ze. Haar stem was opeens niet vrolijk meer. „Wat is er gebeurd? Reneetje toch . . .”

René voelde opnieuw tranen in zijn ogen komen. Daarom stampte hij met zijn voet op de grond. „Ik héét geen Reneetje!” riep hij boos. „Reneetje is een meisjesnaam! Noem me maar liever Reinout! Zo heet ik toch?!”

René zag nog even moeders verbaasde gezicht, voor hij zich los trok. Tot zijn ergernis liep hij tegen Ans op, die net van boven kwam. „Héla! Knappe broer!” riep ze, toen ze hem zag.

Maar René duwde ook haar op zij en holde de trap op naar zijn kamer. Hij zette zijn tas neer en legde het huiswerk voor die avond klaar. Toen pakte hij zijn zakdoek en veegde zijn gezicht schoon. Moeder zou het er niet bij laten zitten. Straks, zodra ze hem zag, zou ze opnieuw vragen wát er nu eigenlijk met hem gebeurd was. Maar zo kinderachtig was hij toch niet, dat hij niet kon ophouden met huilen?

Wat was er nu helemaal gebeurd? Hij wilde er niet meer aan denken.

Hij sloeg zijn rekenboek open en zocht de juiste paragraaf. Ze hadden niet veel huiswerk: drie cijfersommen en een les over Zeeland. In een uur kon hij klaar zijn, nog net voor ze aan tafel gingen.

Hij legde de atlas open bij Zeeland. De atlas was al een paar jaar oud; er stond nog niets op van het Delta-plan. Dat moesten ze er maar zelf bij tekenen, had meneer Bos gezegd.

Hij begon met potlood de dijken te leggen, die er al waren. De dijk tussen Walcheren en Noord-Beveland. De grote dijk naar Schouwen. Of was die nog niet klaar?

Zijn hand trilde nog een beetje. Hij dacht: Reinout is een heel andere naam dan René. Reinout is een naam zoals Arend en Kees. Dat zijn namen voor jongens, die nooit bang zijn. Jongens met vuisten. René is een slome naam. Als ik Reinout heet, ben ik opeens een heel andere jongen. Reinout klinkt anders dan René. Sterker. Ouder. Morgen zal ik tegen meneer Bos zeggen dat ik voortaan Reinout genoemd wil worden.

Maar opeens dacht hij: Dat helpt toch niet, want dan zegt Arend: „Ben je bang, Reintje?” Ik wou dat er iets gebeurde. Iets waardoor Arend van school af zou gaan. Voorgoed. Als Arend weg is, plagen ze me niet meer. Ook die laffe Wim niet.

Toen hij klaar was met zijn huiswerk, trok hij een vel wit papier van de plank, en begon te tekenen.

Het werd een stad in de Middeleeuwen. Met een muur er omheen en met vierkante torens. Burgers stonden op de wallen. Maar buiten de muren zag je een gekrioel van soldaten, die de stad belegerden.

Toen de tekening klaar was, hield René het papier omhoog. De stad was lang niet zo knap getekend als die van Arend. Maar de mensen op de wallen waren werkelijk bang, dat kon je zien. En de belegeraars zagen er dreigend en gevaarlijk uit. Ze waren niet van karton, maar leken echt.

Ik heb het van Arend gewonnen met tekenen, dacht hij. Maar wát moet ik doen, als Arend me morgen wéér tegenhoudt?

2. Of wàs het niet zo erg?

Vader kwam op het laatste moment thuis; de tafel was al gedekt. „Vader! Hebt u het al gehoord? René heeft de beste tekening van de klas gemaakt! Die wordt ingestuurd voor de wedstrijd. En misschien krijgt hij wel een prijs! Vader!”

Stoelen schoven over het zeil. Ans riep: „Moeder, komt Jaap vanavond niet eten?”

„Vader! Luister dan toch! René heeft . . .”

„Niet allemaal door elkaar praten!” zei vader. Hij liep naar de keuken om moeder te begroeten, maar moeder en Ans kwamen juist binnen met de schalen.

„Komt Jaap niet? 't Is toch geen woensdag?” vroeg vader.

„Jaap blijft in Leiden eten, bij zijn vriend Tom,” zei moeder. Ze schoven aan tafel.

René keek naar vader. Had hij echt niet gehoord wat Kees zei? „Vader . . .” begon hij nu zelf. Maar vader had zijn bord een eindje op zij geschoven en zijn agenda te voorschijn gehaald. Daar begon hij aantekeningen in te maken.

Kees en René keken ernaar. Zij mochten nooit lezen aan tafel, of iets anders doen. Maar met vader was het iets anders. Vaders hadden werk.

Opeens ging de deur open, en daar verscheen Jaap. Ze hadden hem geen van allen binnen horen komen.

„Zo, jongelui!” groette hij. „En hoe staat het leven? Niet kwaad, neem ik aan . . . Niet kwaad . . .”

„Hoe kom jij zo plotseling uit de lucht vallen?”

„Tom was onze hele afspraak vergeten,” zei Jaap. „Hij bleek vanmorgen vroeg al naar Amsterdam te zijn gegaan. Dat feest ging dus niet door!”

„Nou, da's ook wat moois!” zei Ans. Maar Jaap scheen er zich niets

van aan te trekken. Blijkbaar namen studenten dat niet zo precies.

Kees en René schoven op zij; Jaap kwam tussen hen in zitten. „Hoe staat het leven?” vroeg hij weer. Dat vroeg hij de hele dag. Misschien hoorde dat zo, als je student was. Hij gaf je ook zo nu en dan een hand en dan zei hij plechtig: „Goedemorgen!” Ook als het avond was, zei Jaap: goedemorgen!

Jaap vertelde onder het eten een grappig verhaal, waar ze allemaal om moesten lachen. Alleen René lachte niet mee; hij had niet eens geluisterd.

„Waarom eet jij niet, René?” vroeg moeder opeens. „Voel je je niet goed? Je bent toch niet ziek?”

„Nee, ik ben niet ziek!” zei René kortaf.

Moeder bleef naar hem kijken. Zij herinnerde zich opeens René's vreemde gedrag, straks toen hij thuiskwam. Ze zei: „Ik begrijp er niets meer van! Je hebt een prijs gekregen en toch ben je uit je humeur!”

„Ik heb geen prijs gekregen!”

Vader vroeg er dwars doorheen: „Zeg, wat hoor ik daar? Waar heb jij die prijs voor gekregen? Voor tekenen?”

Maar vóór René antwoord had kunnen geven, vroeg moeder: „Zeg, is er onderweg soms iets gebeurd?”

„J . . . ja . . .” zei René. Zijn stem klonk vreemd.

Nu keek ook vader hem aan. „Is er iets met jou?” vroeg hij.

„Twee jongens hebben me geplaagd!” zei René snel. Hij moest even slikken.

„Waren dat jongens uit je klas?”

„Ja.”

„En waarom plaagden ze jou? Was Kees er dan niet bij?”

„Nee, ik was alleen. Ze waren jaloers.”

„Om die prijs?”

„Ja.”

Moeder zei: „Nu gaat me een licht op! Wat hebben ze jou gedaan?”

„Ze hebben me geplaagd,” zei René weer.

„En geslagen ook?”

„Nee.”

„Hebben ze je helemaal geen pijn gedaan?”

„Nee.”

Ze dachten alle vijf: Waarom was hij dan zo bang?

„We waren in de Museumtuin, en ze wilden me er niet doorlaten.”

„En wie waren dat?”

„Arend en Wim.”

Kees zei strijdlustig: „Wacht maar! Morgen zal ik ze wel op hun kop slaan!”

„Misschien zouden we beter doen, met meneer Bos even op te bellen,” zei vader. „Hoewel . . . Als ze je nu eigenlijk niets gedaan hebben, René . . . Jij moet ook niet zo gauw bang zijn, kerel. Niet meteen overstag gaan voor een grote mond!”

René gaf geen antwoord. Hij dacht: Vader begrijpt het ook niet. Misschien was vader zelf vroeger nooit bang. Maar als lijn tien er nu niet aan was gekomen, wat zouden ze me dan hebben gedaan? En wat zullen ze me morgen weer doen? Ik durf niet alleen naar school. Ik durf niet alleen op straat te lopen.

Hij keek naar vader, maar die was alweer verdiept in zijn agenda. René bleef, toen de tafel al was afgeruimd, nog even talmen in de kamer, maar vader lette niet op hem. Alleen, in het voorbijlopen, legde hij even zijn hand op René's schouder. „Fijn, jô!” zei hij. Daarmee doelde hij op de mooie tekening.

René lachte even, maar echt blij was hij niet.

Als ik morgen ziek ben, hoef ik niet naar school, dacht hij opeens.

Als ik morgen tegen moeder zeg dat ik me niet lekker voel, mag ik thuisblijven.

Eén dag. Twee dagen.

En dan . . . ?

„René! René! Ga je mee naar het veld?” riep Kees.

Op het veld speelden ze altijd met een hele troep jongens. Ze speelden „rover en reiziger” of „landverdelen”. Als je reiziger was, vingden de rovers je. Ze pakten je je geld af en je jas en bonden je dan met een touw aan een boom vast. Als ze „landverdelen” speelden, was er soms een grote jongen, Rudolf, die een echt scherp mes bij zich had. Daar zwaaide hij dan mee in de rondte.

René liep langzaam de trap af, Kees achterna.

Op het veld was hij nog nooit bang geweest. Ook niet wanneer ze hem aan een boom bonden en hem dan bedreigden met een

mes. Want op het veld speélden ze, dat ze bang waren. Maar voor Arend was hij ècht bang.

„Jó! Wat treuzel je toch!” riep Kees achterom.

Die nacht droomde René, dat hij roverhoofdman was en dat hij Arend, die reiziger was, vastbond aan een boom. Een boom uit de tuin van het Museum. „En nou kom jij lekker nooit meer los!” riep hij.

Het witte paard stapte van de steen. René sprong op zijn rug, en samen reden ze in draf naar school. Daar ging juist de bel. En opeens was het paard verdwenen.

Maar dromen zijn bedrog: de eerste jongen, die René de volgende morgen op het schoolplein tegenkwam, was Arend.

Hij speelde gewoon met de andere jongens en lette niet eens op Kees en René. Hij leek nu ook niet zo groot en zo sterk als gisteren. Misschien was het dan toch . . . alleen maar een grap geweest van Arend en Wim, en had hij eigenlijk helemaal niet bang hoeven te worden?

René deed een paar stappen naar de jongens toe. Toen bedacht hij zich en liep naar binnen. Misschien kon hij meneer Bos wel ergens mee helpen.

3. Naar het land van de watergeuzen

Op een middag waren Kees en René bezig met hun huiswerk, toen de bel ging. Even later hoorden zij in het trappenhuis de vrolijke stem van oom Peter.

In een wip waren ze beneden. Ze hoorden moeder juist vragen: „Hoe gaat het de laatste tijd?”

„Zo'n gangetje,” zei oom Peter.

Moeders vroegen altijd „hoe het ging”. Meestal zeiden de mensen dan dat ze pas ziek waren geweest. Grote mensen praatten vaak over ziekte.

Oom Peter niet. Oom Peter zei altijd: „Zo'n gangetje”, en daarmee was het uit.

„Zo jongens! En hoe gaat het op school?” vroeg hij, toen hij Kees en René zag.

„Zo'n gangetje,” zei Kees.

Moeder en oom lachten.

René zei vlug: „Ik heb het met tekenen gewonnen van de hele klas!”

„Laat eens kijken die tekening?”

„Nee, dat kan niet, die ligt op school. Hij stelt een zeeslag voor, in de tachtigjarige oorlog. Eén van de schepen zinkt; de bemanning probeert zijn leven te redden, op een luik of op een vlot of in een sloep. Ze worden allemaal opgepikt door een ander schip.”

„Zo, dat is dan maar gelukkig voor ze. Als ik weer kom, wil ik die tekening van jou graag eens zien.”

„Wanneer komt u weer?”

Oom Peter wreef nadenkend met de hand over zijn kin. „Daar vraag je zo iets,” zei hij.

„Dinsdag, oom? Dan hebben we vrij.”

„Vrij? Alwéér vrij? Waarom dat?”

„Nou, dan is onze koningin toch jarig!”

„Zo . . . zo . . . Jullie hebt vrij en ik kan maar werken. 't Is raar verdeeld in de wereld. Ik ga op die dag voor zaken naar Zeeland. Nou ja, voor záken. Ook een beetje voor mijn plezier. Ik ben in drie jaar niet in Zeeland geweest. Zeeland is een mooi land. Mooie weiden, mooie koeien, mooie dijken. Geef mij Zeeland maar.”

Moeder, die uit Zeeland kwam, vroeg vrolijk: „Dan ga je zeker in Veere slapen?”

„Ja. In de Campveerse Toren.”

„Campveerse Toren,” zei René, „Campveerse Toren . . .” Het was echt een naam uit de tachtigjarige oorlog, waar meneer Bos zoveel over had verteld.

Opeens zei oom: „Gaan jullie eens even de kamer uit! Tel maar tot honderd, dan mag je weer binnenkomen.”

Ze waren nog maar tot dertig, toen oom hen al terugriep. „Als je vader het goed vindt,” zei hij, „dan neem ik jullie allebei mee naar de Campveerse Toren. Maandag heen, dinsdag terug.”

Kees maakte een salto van plezier en kwam tegen de boekenkast terecht. Maar René dacht aan zijn atlas, met de kaart van Zeeland erin, waar ze pas op hadden zitten studeren. Nu leek het net, of die kaart levend werd: overal spoelde water om de eilanden heen. In Veere stond een grote ronde toren midden in de golven. Het land was groen, de zee grijs en de lucht erboven blauw. Het was of hij de harde wind om zijn oren voelde.

Kees, die weer opgekrabbeld was, pakte hem bij de arm. „René!” riep hij hard.

Oom zei: „Kalm aan maar. Eerst eens afwachten wat je vader ervan zegt.”

De jongens gingen alvast voor het raam op de uitkijk staan. In de diepte zagen zij oom Peters groene auto staan, tegen de stoeprand. Ze waren al dikwijls met oom mee geweest, maar nooit langer dan een middag. Nog nooit hadden zij een nacht ergens anders geslapen dan in hetzelfde huis, waar ook vader en moeder sliepen. Zodra vader de sleutel in het slot stak, stoven ze op hem af.

Toen hij begreep waar het over ging, werden de jongens voor de tweede maal de kamer uitgestuurd.

Deze keer duurde het wel iets langer, maar toen ze weer binnen mochten komen, zagen ze het al: het mocht!

„Bedank oom Peter maar,” zei vader. „Die heeft een goed woordje voor jullie gedaan.”

Oom zei: „Ja . . . ja . . . ’t is al goed. We vertrekken maandag kwart over vier, en denk erom: precies op tijd. Ik wacht geen minuut!”

Kees ging dadelijk naar de zolder om zijn weekendkoffertje te zoeken.

René dacht: Misschien moet je wel in die toren omhoog klimmen langs een uitgesleten stenen wenteltrap. En zou je er moeten slapen op stro?

Het regende die maandag; en wat erger was: ook het weerbericht voor de volgende dag was slecht.

Maar Kees en René trokken zich daar niets van aan. Ze vonden het geweldig om met oom uit te gaan – regen of niet.

Ze stonden al voor het raam, toen oom Peter aanbelde. En precies op tijd waren ze startklaar.

„Doe mijn groeten aan Zeeland!” zei moeder lachend. Ze keek René en Kees om beurten aan. Het was net, of ze eigenlijk wel graag mee had willen gaan. Maar dat kon niet – moeders bleven nu eenmaal thuis.

Kees en René zwaaiden naar haar, toen ze de straat uit reden. Zolang ze nog tussen de huizen waren, merkten ze eigenlijk niet zoveel van het slechte weer, maar zodra ze buiten de stad kwamen, schoof de nevel hen tegemoet.

De ruitwissers trokken gladde cirkels op de ruit; ze maakten veel lawaai. Het was net of ze al maar riepen: Wat doe je nou . . . wat doe je nou!

René luisterde ernaar, maar na een poosje hoorde hij ze niet meer. Ze reden tussen weilanden door. De koeien stonden stil in de regen. Hier en daar ontdekten zij een boerderij tussen de bomen. In de verte zag je, dwars door de nevel, de twee grote torens van Delft opdoemen.

Door het natte grasland liep een zwarte boer met een stok. Hij kuierde daar zo rustig, of het het mooiste weer van de wereld was. Boeren trekken zich blijkbaar niets aan van regen.

Daar begonnen de huizen alweer. Nu reden ze Rotterdam binnen.

„Gaan we de Maastunnel door, oom?”

„Ja, jongen! Hoe wou jij anders in Zeeland komen? De Maas overzwemmen? Mij veel te koud en te nat!”

Even later zei oom: „Je kunt wel merken, dat we al dicht bij de tunnel zijn. We krijgen zo langzamerhand de snelheid van een schildpad.”

Daar stopten ze alweer. Wachten maar.

De auto's stonden in twee files, zo ver je kon kijken, maar in de Maastunnel waren ze nog altijd niet. Nu eens trok de ene rij een eindje op en na een poosje weer de andere.

En het regende maar . . . Wat doe je nou . . . wat doe je nou? vroegen de ruitewissers ongeduldig.

Wat we doen? Stoppen en wachten.

De bomen aan de kant van de straat waren nog bijna kaal. De elzepropfen van het vorige jaar zaten er nog aan. Ze hingen klein en zwart tegen de grijze lucht.

Rechts, aan een hoog oud huis, zagen ze een rond schild met veel kleuren: rood en goud, blauw en wit.

Oom Peter keek even op zij. „Daar woont de consul van Finland,” zei hij.

„Wat is een consul?”

„Dat is de man, die de Finnen helpt, die hier in ons land in moeilijkheden komen. Als een Fin zijn geld of zijn paspoort kwijtraakt, als hij beroofd wordt, of een ongeluk krijgt, of als hij gewoon maar zijn geld verliest. Als de politie hem ergens van verdenkt, of als hij uit zijn hotel wordt gezet, of wàt dan ook, dan gaat hij naar de consul van zijn land. Heel eenvoudig.”

„En wat doet die consul dan?”

„Eerst eens kijken of die Fin wel eerlijk is. Hij kan ook wel honderd glazen bier hebben gekocht voor zijn geld. Hij kan dronken zijn geweest en alles hebben weggegeven. Hij kan het ook best jokken, dat hij geld bij zich had. En hij kan zich slecht hebben gedragen in dat hotel.”

„En als hij eerlijk is?”

„Dan krijgt hij van de consul alles wat hij nodig heeft. Soms is dat: een treinkaartje, waarop hij terug kan reizen naar zijn eigen land.”

„En hoeft hij dat geld niet terug te geven?”

„Ik neem aan van wel. Maar dan toch pas als hij weer thuis is.”

„En als hij alles liegt?” vroeg Kees.

„Als de man niet deugt, gaat hij óók terug naar Finland. Maar dan heeft hij er zelf niets over te zeggen hóe en wanneer hij teruggaat, snap je?”

„Dan wordt hij zeker door de politie over de grens gezet?”

„Juist! Ziezo, daar gaan we weer, jongens!”

Rechts doemde de Euromast op uit de mist.

„Er zal daarboven wel niet veel te zien zijn,” zei oom.

René dacht aan die keer toen zij er met vader geweest waren. Toen scheen de zon op het water. Ze konden alle havens zien. En de schepen en de loodsen – kilometers ver.

Daar stopten ze dan toch eindelijk voor de laatste verkeerslichten. Pal rechts zagen zij nu het grijze gebouw van de Euromast. Daar gingen ze ... langzaam ... langzaam ... de tunnel in. Ze reden langs een glimmende witte wand. Oranje lichten gleden over de motorkap. De ruitewissers riepen verschrikt: Wat doe je nou ... wat doe je ... en braken toen verontwaardigd af, want oom had ze stilgezet.

Een verward, dof geraas klonk in hun oren. Achter elkaar, in twee lange rijen, zoefden de auto's door de tunnel.

Telkens waren er groene lichten. Ergens in het midden van de tunnel stond een verkeersagent in een glazen huisje.

Zoef ... zoef ... Het knapte en ruiste in hun oren. Het leek net, of ze reden in een film, een oranje film. Of in een droom.

„Nu zijn we onder de Maas,” zei oom. „Boven ons hoofd varen de schepen.”

Je kon het bijna niet geloven, maar toch was het zo.

Na een poos zagen ze in de verte een vreemd paars schijnsel. „De zon!” riep Kees verrast.

Maar dat was niet waar, het leek maar zo. Toen ze eenmaal de tunnel door waren, zag de wereld er nog net zo grauw uit als tevoren.

Oom Peter bromde iets.

„Wat zegt u, oom?”

„Ik vraag of jullie het Stadion niet wilt zien!”

Ze keerden met een ruk hun hoofden naar links. Daar had je het Feyenoord-stadion, het beroemde stadion van de voetballers; ze

herkenden het van de televisie. Het leek wel, of het door een reus was gebouwd uit onderdelen van een reuzen-meccanodoos. Uit allemaal stukken staal, die met schroeven aan elkaar waren gezet. Twee torens staken boven alles uit.

Daar waren ze het Stadion alweer voorbij. Huizen, bomen en kassen schoven langs de ramen van de auto. Koeien in de wei. Schapen met lammeren.

De regen werd minder. Maar over het land kwam een mistbank zetten, die over de weg dreef. Je kon opeens bijna niets meer zien.

Oom minderde vaart. „Is dat gevaarlijk, oom?” vroeg René.

Maar oom zei: „Als we soms het weiland in rijden, hoor je het wel aan het geloei van de koeien.” Toen begon hij te fluiten: „Berg op Zoom . . . Houdt u vroom . . .”

Oom floot schel en vals, maar toch klonk het prettig.

Kees zong mee.

René leunde achterover. Door de raampjes was toch niets te zien: de weg door Zuid-Beveland was eentonig en lang.

De ruitewissers riepen niet meer: Wat doe je nou . . . maar zeiden duidelijk: Zijn we er nog niet . . . zijn we er nog niet?

Nog later leek hun geluid op dat van de klokken van de Jacobstoren. René telde de slagen: twaalf . . . dertien . . . veertien. Toen sliep hij. Hij werd pas wakker, toen oom riep: „Kijk eens! Daar heb je de toren van Veere!”

Hij deed zijn ogen open en keek verbaasd om zich heen. Vóór zich zag hij een vreemde grijze schaduw, net een boze vuist. Of een groot beest, dat op de grond hurkt. En dát moest dan de beroemde oude kerk van Veere zijn.

De brede groene deuren van het hotel „De Campveerse Toren” stonden open. Toen ze de stenen wenteltrap opgeklommen waren, kwam een jonge man hen al tegemoet. „Meneer Maasland?” vroeg hij. Oom knikte. „En dit zijn mijn beide neven.”

De jonge man ging hen voor door een lange, smalle gang, opende de laatste deur, en zei: „Zet hier je koffertjes maar neer. Meneer Maasland, u hebt de aangrenzende kamer, zoals u weet. U kunt nu dadelijk aan tafel gaan, als u wilt.”

In de eetzaal geurde het heerlijk; ze merkten nu pas, dat ze erge honger hadden. Het was intussen dan ook al acht uur geworden!

4. Veere, vroeger en nu

Het was al volslagen donker buiten, toen ze weer door de lange smalle gang naar hun kamer liepen. „Dit is dus jullie domein,” zei oom. „Zoals je weet, slaap ik in de kamer hiernaast. Komt er soms een boef je kamer binnen, dan klop je maar op de muur, en ik zal hem voor je vangen! Maar eerst moet ik nog een uurtje met iemand gaan praten. Jullie kunt jezelf wel zo lang vermaken, hè?”

Toen oom weg was, liep René dadelijk naar het raam. Tot zijn teleurstelling viel daar buiten in de zwarte nacht niets meer te onderscheiden. Daar moest toch de zee zijn. Maar je kon hem niet zien, zelfs niet horen.

Op de steiger, wat verder weg, stond een eenzame lantaren. De mist maakte een kring om het licht heen. Als je nu op zee was, zou je dat kleine licht vast niet kunnen zien.

Zij sliepen hier dus in de oude stadsmuur. Vlak onder de ramen waren de schietgaten nog zichtbaar, had oom gezegd. Hier, precies hier, hadden de geuzen dus op wacht gestaan. Hoelang geleden? Wel vierhonderd jaar. Raar, hoor . . .

„En vanmiddag zaten we nog gewoon op school,” zei Kees. „Gek, hè?”

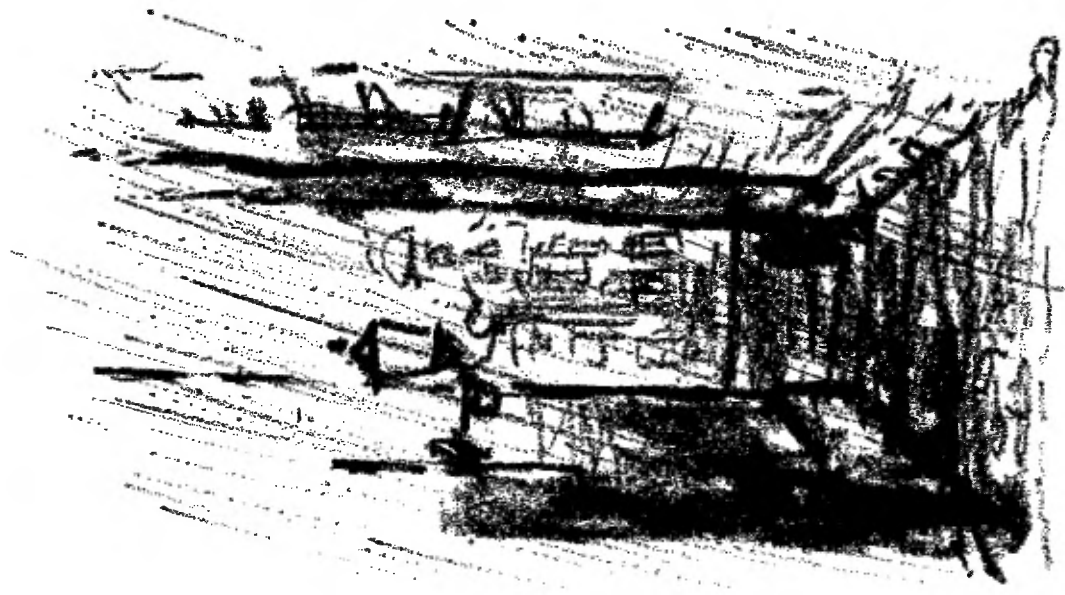
„Ja, reuze gek.” Ze konden het bijna niet geloven.

„Is deze burcht ook bestormd in de Spaanse tijd?” vroeg René.

„Dat is al het minstel!” zei Kees. „Wie weet hoeveel Spanjaarden ze hier in de val hebben laten lopen!”

René dacht: Spanjaarden zijn ook mensen. Die waren hier wel ver van huis. Misschien hadden ze wel heimwee. Misschien wilden ze helemaal niet eens vechten. Die watergeuzen waren ook zulke lieverdjes niet . . .

Maar dat mocht je niet hardop zeggen. Want als je de geschiede-

nis van de tachtigjarige oorlog leerde, zou je denken dat alle Spanjaarden gemene boeven waren en alle watergeuzen helden. Maar wat hadden die Spanjaarden hier ook te maken, in ons land?

Ze waren juist bezig hun schoenen uit te trekken, toen oom Peter om de hoek van de deur kwam kijken. Hij had zijn regenjas aan en zijn hoed op. De rand van de hoed was neergeslagen.

„Ik ben klaar met mijn bespreking. En jullie gaat naar bed, zie ik.”

„Wat gaat ú doen, oom?”

„Nog even een frisse neus halen. Kijken of het nog spookt om die oude toren. In een kwartier loop je de hele stad rond.”

„En het régent!”

„In grizelfilms regent of mist het ook altijd. Als ik terugkom liggen jullie erin, akkoord? Maar kijk vooral eerst of er geen Spanjaard onder je bed verstopt zit!”

René wilde zich al bukken.

Maar Kees vroeg: „Toe, oom, mogen we mee?”

Oom dacht er even over na. „Nou, vooruit dan maar! De spoken worden toch pas om twaalf uur wakker!”

„Pff! Spóken!” smaalde Kees.

Maar buiten op straat was het donker precies een zwarte muur. Alleen zo hier en daar zag je de lichtvlek van een lantaren, ergens op een hoek.

Ze kwamen niemand tegen; het was of ze door een verlaten stad liepen. Het leek of alle burgers waren gevlucht en zij nog alleen waren achtergebleven.

Wat was het stil! Geen auto zag of hoorde je. De schepen in de kleine haven lagen rustig te dobberen. Op... neer... Op... neer... Zo nu en dan piepte er een ketting, die tegen een paal schuurde. Nergens brandde licht in de kajuit. Maar overal hoorde je het geluid van water. Van de golven tegen de boten. Van de druppels die op de daken vielen, en op de stenen van de straat. Van de regen in de goot. Van het water in de diepe putjes, die door een ijzeren rooster waren afgedekt. Het gaf een fijn geluid, al dat ruisende water. Ze namen grote stappen. Zo nu en dan spatte het water op, als ze in een grote plas traptten.

Wat waren de huizen hier oud. Misschien stonden die er al, toen Veere vrij werd van Spanje.

Misschien hadden de geuzen hier wel hard moeten vechten. Zagen ze daar geen kogelgaten in die grijze muur?

Je kon je best indenken, dat jezelf een geus was, vonden Kees en René, en dat er om elke hoek plotseling een vijandelijke soldaat te voorschijn kon schieten. . . Een barse soldaat, met een helm op, en een hellebaard in zijn hand. Br . . .

Ze pakten ooms arm wat vaster beet. Het was fijn om aan gevaar te denken, als je zeker wist, dat je veilig was en dat er niets met je kon gebeuren.

Maar opeens schoot er iets langs René's been. Ze hoorden een grommend geluid. Kees en René schrokken.

„Een hond,” zei oom rustig.

Een hond? Gewoon een hond?

Ze zagen het grote witte beest verdwijnen in de mist. Even later doemde een grijze figuur op. Eerst zagen ze niets, en opeens was hij er: een oude, gebogen man met een wijde regencap om. Hij zou een Spanjaard kunnen zijn, in een wijde soldatenmantel. Zijn beide witte honden schoten telkens op Kees en René af en stoven dan grommend naar hun baas terug. Ze blaften niet, en dat was juist zo griezelig.

Nu waren baas en honden alweer verdwenen. Net of iemand ze eerst had getekend en toen met vlakgom weer uitgewist.

Oom bleef staan voor het oude stadhuis. Opeens viel er een klockslag van de toren naar omlaag. Een hele poos later kwam pas de tweede. De wind en de regen pakten het geluid beet en joegen het door de lege straat.

René dacht weer: Misschien sloeg die klok vierhonderd jaar geleden al net zo. Toen gingen in de avond de poorten dicht. En op de wallen stonden soldaten op wacht. Misschien wel op precies dezelfde plek, waar nu mijn bed staat, want daar waren vroeger de stadswallen.

„Hij slaat maar negen,” zei Kees. „Het is toch tien uur?”

Oom zei: „Die klok geeft altijd één slag te weinig. Dat doen ze om 's morgens een uur langer te kunnen slapen. Slimme lui zijn dat hier!”

Oom en Kees sloegen de hoek om, maar René bleef nog even staan. Nu was hij alleen in een vreemde stad, in de nacht.

Hij keek naar de schuine groene luiken, die gesloten waren door middel van een hangslot. Als je tussen die luiken door kroop, kwam je in een kelder. De geuzen hadden zich vast en zeker schuilgehouden in die kelders . . .

Hij luisterde naar de regen en liet de druppels op zijn gezicht vallen. Nu kon je je verbeelden, dat het vierhonderd jaar geleden was en dat zijn vader en moeder waren gevlucht. Maar hij was gebleven om wraak te nemen . . . Hij rilde even, maar toch was het fijn.

„René!” riep oom. Het geluid van ooms stem klonk minder helder, door de mist.

Oom pakte hem bij de arm en lachte vrolijk. Toen, opeens, liepen ze niet meer door een geheime, verlaten stad, maar gewoon door Veere. Veere op het eiland Walcheren.

De bewoners waren niet gevlucht; zij hadden alleen de luiken en de gordijnen dichtgedaan, omdat het buiten toch maar nat en donker was. En de gedaante in de wijde mantel was niet een loerende spion, maar een oude man, die voor de nacht zijn twee honden uitliet.

Toen ze even later in bed lagen, zag René een streep licht langs de grond. Dat moest het licht zijn van de lantaren op de steiger. In plaats van een schildwacht stond er nu een lantaren. Die zou wel de hele nacht moeten blijven branden.

Kees vroeg iets, maar René hoorde hem al niet meer. René was in zijn droom hoofdman van de geuzen. Hij ving alle Spaanse soldaten – ook Arend was erbij – en sloot die veilig op in een kelder, achter de groene luiken. Het slot knarste, toen hij de sleutel omdraaide.

Het regende die nacht. In Veere, in Middelburg, in heel Zeeland. Maar de volgende ochtend scheen er een vreemd licht op de grauwe golven. De regen had opgehouden.

Kees stond al voor het raam. Water, grijs water, zo ver je kon zien. De lantaren was uit. De golven sloegen tegen de planken van de steiger. Ze waren donkergrijs met witte schuimkoppen. Nu was het precies de zee van René's tekening.

Ze kregen in de eetzaal een tafel bij het raam – daar had oom Peter voor gezorgd. De smalle tafel stond eigenlijk in een nis van de muur; zo kon je zien hoe dik de muur van de toren wel was: bijna twee meter.

Het zaaltje zag er nu ook heel anders uit dan gisteravond. Alles leek vrolijker. Dat kwam doordat het nu ochtend was.

In de andere nis zat een gezin uit Amerika: vader, moeder en twee jongens.

Oom zei: „Die jongens kijken wel naar de oude poort en naar de stadsmuur, maar van onze hele tachtigjarige oorlog weten ze niets af. Daar hebben ze, denk ik, nog nooit van gehoord.”

Kees zei, een beetje jaloers: „Dan hoeven ze ook al die jaartallen niet te leren! Wat een bof!”

„Stil maar . . . Stil maar . . . Zij krijgen op school hun eigen vrijheidsoorlog te bestuderen. De vrijheidsoorlog tegen de Engelsen. En de oorlog van de Noordelijke tegen de Zuidelijke staten. De Verenigde Staten van Noord-Amerika hebben niet altijd bestaan!” Aan zo iets hadden Kees en René nog nooit gedacht, maar natuurlijk was het zo als oom zei. Ze keken er de jongens eens op aan – als je niet toevallig had gehoord, dat zij uit Amerika kwamen, zou je best kunnen denken, dat het jongens van je klas waren. Kees knikte maar eens tegen hen, en zij lachten terug. Wedden, dat ze best met elkaar zouden kunnen opschieten, als ze hier alle vier bleven?

Opeens brak de zon door de wolken heen; de weerkaatsing op de golven blikkerde in je ogen.

Oom zei: „Kom, jongens, je oranje speldje op, en we gaan op pad! Vlug je koffer pakken, en naar buiten!”

Ze groetten de mensen bij het andere raam.

„Good-bye,” zei een van de jongens.

Het leek wel of Veere in de nacht door de staf van een toverfee was aangeraakt. Van bijna alle huizen woei de vlag. De mensen stonden in hun open deuren; kinderen lachten en bliezen op oranje toeters. De oude spooktoren stond in de zon en had niets geheimzinnigs meer.

Juist toen ze Veere uit reden, begon de klok van het stadhuis te

slaan. Kees en René telden de slagen. Maar oom was het stadje al bijna door, toen de laatste slag viel.

„Dàg Veere!” zei oom. „Tot over een paar jaar! Dan zul je wel bedorven zijn!”

„Door wie bedorven, oom?”

„Door de toeristen!” zei oom met minachting. „Patat en ijs!”

„Ha, lekker!” zei Kees.

Maar René begreep toch wel zo ongeveer wat oom bedoelde. Je zou, als de toeristen kwamen met al hun drukte en lawaai, je nooit meer kunnen indenken, dat Veere nog een echte geuzenstad was.

„Hoe hard rijdt u nou, oom?” vroeg Kees, toen ze op de buitenweg waren.

„Zo'n gangetje,” zei oom.

5. Wie is een lafaard?

Toen ooms auto tegen de avond voor hun huisdeur stopte, leek het wel of ze een hele week met vakantie waren geweest. Kees en René liepen door de kamers van hun huis en moesten weer even wennen.

De andere jongens van hun klas waren op koninginnedag allemaal in de stad gebleven. Zij praatten over de kermis met de draaimolen. Over het grote rad en over de man, die paardjes, bloemen en vogels blies uit een druppel gesmolten glas. Over de boeienkoning, die altijd weer los wist te komen, hoe stevig men hem ook, met ijzeren kettingen, vastbond.

Piet had een pijp gewonnen met schieten; hij liet hem trots aan iedereen zien.

Op een ochtend – het was ongeveer drie weken later – kwam meneer Van Dongen midden onder de les binnen. Hij lachte even tegen meneer Bos, en ging voor de klas staan.

Het werd stil. Als meneer Van Dongen kwam, was dat meestal voor iets prettigs: een uur eerder vrij, of met de hele klas naar een film. Niemand dacht ook maar een ogenblik aan de tekenwedstrijd. Ook René niet.

Pas toen meneer zei: „Jongens en meisjes! Ik kan jullie geluk wensen, want deze klas heeft in de wedstrijd...” pas toen begrepen ze het.

„Ha! René!” riep Kees. Hij stak van plezier zijn beide handen in de lucht.

René keek een beetje verschrikt de klas rond. Meneer Bos en meneer Van Dongen lachten beiden tegen hem.

„Jij hebt voor onze school een tweede prijs gewonnen!” zei meneer Van Dongen. „Zojuist heb ik een brief ontvangen waarin staat, dat je de volgende week woensdag, 's middags om twee uur

wordt verwacht op het stadhuis, waar de verschillende prijzen uitgereikt zullen worden. Meneer Bos gaat met je mee."

René zat maar stil achter zijn tafeltje. Het kwam ook zo opeens. Dágenlang had hij elke morgen gedacht: Vandaag komt meneer Van Dongen zeggen of we een prijs hebben gekregen, of niet. Maar er gebeurde nooit iets. En juist nu hij de hele wedstrijd vergeten was, kwam dit grote nieuws.

„De tweede prijs? Dat is een doos kleurkrijt,” zei Piet.

„De éérste prijs is vijf grote potten verf,” zei Arend.

René keek om. Opeens moest hij aan die andere keer denken; toen had Arend ook iets lelijks gezegd. Maar wat kon hem dat schelen? Arend was jaloers, en anders niet.

Om twaalf uur zei meneer Bos: „Ik heb een paar flinke jongens nodig om me te helpen. Vanavond komt er hier in de klas een jeugdgroep bijeen; alle tafels en stoelen moeten in een kring worden gezet. Alle borden moeten schoon zijn, en alle rommel opgeruimd. Wie wil een handje helpen?”

„Wij wel!” zeiden Arend en Wim.

„Ik, meneer!” riepen Kees en Piet.

„Twee is genoeg, anders loop je elkaar toch maar in de weg. Arend en Wim, jullie moeten met de tram mee. Gaan jullie maar naar huis. Anders belt je moeder straks op om te vragen waar je toch blijft!”

Meneer Bos gaf Arend een knipoogje, maar Arend lachte niet terug.

„Wat doe jij, René?” vroeg Kees.

René stond er even over te denken. „Ik ga meteen naar huis,” zei hij toen.

„Oké! Ik kom wel. We hebben vanmiddag toch vrij.”

Kees begon al met stoelen te sjouwen nog voor hij wist wat er precies moest gebeuren.

„Kalm aan maar,” zei meneer Bos. „Help jij ook mee, Piet?”

René bleef nog even staan kijken hoe Kees en Piet de stoelen in een halve cirkel zetten. Het was er een lawaai dat horen en zien je verging.

„Meneer, krijg ik mijn tekening nu terug?” vroeg René, toen meneer Bos het lokaal weer in kwam.

„Ja, die krijg je terug. Woensdag, hoor . . .”

René rende vrolijk de gang door, het schoolplein af.

Het plein was leeg. Bijna alle kinderen waren al naar huis.

Toen hij bij het museum was, hield hij op met rennen. Het was plezierig om langzaam naar huis te lopen, als je iets fijs had om aan te denken. Een negen voor je sommen. Of een prijs, zoals nu. Een tweede prijs. Dan was er dus, in alle vijfde klassen van Den Haag, maar één jongen, die beter kon tekenen dan hij. Hij ging rechtop lopen van trots.

Toen hij langs de oude muur kwam, keek hij naar het witte veulen. Hij dacht: Als ik straks thuis ben, teken ik dat paard. Dat lukt me nu best.

Ik krijg een grote doos kleurekrijt, fijn. Die potten verf had ik liever. Maar ja . . .

De bomen en struiken stonden nu in blad; ze bloeiden niet meer. Op de vijver lagen grote plekken bladeren van de waterlelies, met wel honderd bloemen ertussen.

Op de bank zaten weer dezelfde drie mannen; in het midden zat die ene met het kale hoofd.

Maar bij het hek aan de andere uitgang stonden Arend en Wim hem op te wachten.

René schrok. De angst had hem al te pakken, nog vóór Arend ook maar iets had gezegd of gedaan.

„Zo, jongetje,” plaagde Arend, „wou jij zo graag naar huis? Gauw vertellen hoe knap je wel bent? Nou, ga er dan maar door, als je kunt!”

René wilde snel omkeren en terughollen, maar Wim was hem voor: hij stond midden op het pad en sneed hem de pas af.

Toen sprong René op het gras en liep dwars door de struiken. Maar Wim sprong hem na en pakte hem stevig beet. Nu had René geen kans meer om vrij te komen, geen enkele.

Tranen sprongen in zijn ogen, van woede en van angst. „Làfaards!” schold hij. Zijn stem was raar hees.

„Zeg dat nòg eens!”

„Twee tegen één! Jij bent jaloers, jij . . .”

Arend snoof minachtend. „Ik? Jaloers op zo'n sukkel als jij? Om die tekening zeker? Als ze mijn tekening hadden opgestuurd, hadden we de éérste prijs gekregen! Maar die stomme Bos . . .”

„Houd hem!” riep Wim.

Arend was al pratend een paar passen naar voren gekomen, bij het hek vandaan. René had zich losgerukt en was snel achter Arends rug om gedoken.

Maar nu had Arend hem beet. Hij hield René's polsen in zijn beide handen, zó stijf, dat het hem pijn deed.

„Laat me los!” zei René huilend. „Laat me los, lelijke gemene . . .” Nu René zijn handen niet meer kon gebruiken, schopte hij wild in het rond. Daar had Arend al een trap te pakken.

Arend werd razend, toen hij de pijn voelde. „Wat denk jij wel, jij bang jongetje! Jij slome! Denk jij soms, dat je het van mij kunt winnen?”

René hoorde niet eens wat Arend zei; hij schopte en wrong om los te komen. Maar Arends grote handen knelden als ijzer om zijn polsen.

Waar waren de mensen? Waarom kwam er niemand langs?

Wim stond erbij te kijken. „Laat je niet op je kop zitten door zo'n kriel, Arend!” zei hij. Maar even later riep hij: „Jô, laat maar lopen! De tram kan er zo aankomen!”

Maar Arend liet niet los. Hij schopte terug.

René gaf opeens een schreeuw. Die kwam ergens diep uit zijn keel. Het was een raar geluid.

Toen klonken er haastige stappen. Een bromfiets werd neergegoid tegen het hek. Een bekende stem riep: „Ben jij dat, René?” Arend keerde zich verschrikt om. Hij wilde hard weglopen, maar daarvoor was het al te laat. Hij voelde een sterke hand om zijn arm. Vlak boven zich zag hij twee boze ogen. „Lâfaard!” zei een donkere stem, trillend van woede. „Twee van die grote kerels tegen één zo'n joch! Durf je dat wel? Dáár. Dat verdient je! Dáár! Dáár!”

Wim liet zijn vriend in de steek; hij ging er als de wind vandoor. Arend dook om vrij te komen en het hek uit te rennen, maar de grote jongen stond ervoor. Toen holde hij terug langs de oude muur, het andere hek uit. Maar hoe hard hij ook liep, even later

hoorde hij de snelle stappen weer achter zich.
Hij keek om. Die grote jongen was nu vlakbij. Zonder uit te kijken
vloog Arend de rijweg op.
Een klap.
Een schreeuw.
Toen sloeg hij tegen de grond.

6. Wat is er gebeurd?

René was het eerste ogenblik zó beduusd, dat hij doodstil bleef staan. Hij zag Wim verdwijnen, dwars door de struiken. Hij zag ook hoe Jaap Arend te lijf ging en hoe Arend zich losrukte. Even later meende hij in de verte een klap te horen.

Een tram kwam naderbij. Lijn tien.

Als het Arend en Wim gelukte, daarin te komen . . . Jááp zou niet in die tram stappen, ook al was hij nog zo boos.

Hij kwam langzaam een beetje bij. Zijn polsen deden nog pijn. Dat was niet erg. Maar van binnen was hij zo raar. Hij kon niet ophouden met huilen. En alles aan hem trilde.

Een oude heer kwam langzaam over het pad, een klein bruin hondje achter zich aan. „Zo jongetje! Ben je gevallen?” vroeg hij vriendelijk.

René schudde zijn hoofd en keerde zich om.

Jaap . . . Waar bleef Jaap? Dáár stond zijn bromfiets. Jaap was onderweg geweest naar het station. Hij was student; hij moest naar Leiden.

De oude heer liep verder.

René wreef zijn gezicht droog en ademde diep. Hij voelde nu pas weer pijn op de plek, waar Arend hem had geschopt.

Wat duurde het lang voor hij weer gewoon kon lopen. Zonder te trillen en zonder te huilen.

Arend . . . Die gemene Arend . . . Hij zou hem wel willen vermóorden! Als hij maar sterk was. Als hij maar durfde.

Maar nu had Jááp hem te pakken! Jaap had vuisten zo hard als ijzer. Jaap kende judo. Hij zou Arend maar zo niet laten gaan. Hij had hem vast nog wel te pakken gekregen!

De tram belde lang en nadrukkelijk, voor hij de bocht om ging. Opeens dacht René: Wat is het daar druk! Wat een mensen! Wachten die allemaal op de tram? Dat kan toch niet . . .

Hij begon nu vlug naar de uitgang te lopen; hij keek niet naar de oude muur.

Toen hij de poort uitkwam, zag hij het: er was een oloopje ontstaan. Misschien was er wel een ongeluk gebeurd.

René liep snel tot aan de rand van het trottoir. Een tuinman stond naast zijn bakfiets, die dwars over de weg was geschoven.

Wim en Arend waren nergens meer te zien. Maar Jaap stond naast de tuinman, met wel twintig mensen om hem heen.

Wat zag Jaap er vreemd uit.

„Zo'n grote kerel, tegen een kind!” riep een dikke vrouw.

„Durf je wel, jij lange slungel?” zei een andere.

Jaap keek om zich heen en schudde zijn hoofd.

„Is de politie gewaarschuwd?” vroeg de kale meneer van de bank, terwijl hij haastig kwam aanlopen.

„Toet! Toet – toet!”

„Op zij, mensen! Anders gebeurt er nog een ongeluk!”

René keek van de een naar de ander. „Jááp!” riep hij.

Jaap draaide zich naar hem om. Hij glimlachte even.

„Kom mee, Jaap!” zei René. Zijn benen trilden weer.

Jaap zei: „Nee, ik moet hier blijven. Er is . . . eh . . . er is iets gebeurd. Ga jij maar naar huis.”

Er kwamen hoe langer hoe meer mensen omheen staan. „Wat is er gebeurd?” vroegen ze telkens.

René dacht: Waarom zetten ze die bakfiets niet recht? Zo kan niemand erdoor.

„Wat is hier gebeurd?” klonk weer een stem.

„Er is een kind aangereden!”

„Is hij dood?”

René had zich eindelijk naar voren weten te werken. Opeens zag hij het: daar op de grond lag Arend. Hij bloedde uit zijn hoofd. Maar hij had zijn ogen open; hij was dus niet dood. Arend had een ongeluk gekregen. Hoe kon dat? Dat had Jááp toch niet gedaan?! Opeens kwam er beweging in de drom mensen. De meesten liepen naar het trottoir en bleven daar staan kijken.

Een politiewagen met blauw flikkerlicht kwam gierend aanstuiven en bleef vlak naast Jaap met een ruk stilstaan.

De ene agent was er al uit; hij praatte even met de tuinman.

De andere agent trok intussen met een wit krijt strepen op de grond. Toen duwde hij, samen met de tuinman, de bakfiets onder de bomen, aan de kant van de weg.

Er lagen takken en onkruid op de wagen. René zag dat er rode bloemen tussen het onkruid zaten. Felrode bloemen.

Hij dacht: Arend heeft een ongeluk gekregen en nu geven ze Jaap de schuld! Straks zegt de politie: „Kom mee, jij, in de wagen. Naar het bureau!”

Waarom is Jaap niet hard weggelopen, toen hij dat in de gaten kreeg?

„Jaap!” riep hij angstig.

Jaap keerde zich naar hem om en weer lachte hij even. „Ga jij hier maar vandaan,” zei hij. „Ga maar vlug naar huis en zeg tegen moeder, dat ik straks wel zal opbellen. Ga heus maar gauw naar huis jij . . .”

René draaide zich om en begon langzaam in de richting van zijn huis te lopen. Hij liep om de tuin van het museum heen.

De politie neemt Jaap gevangen, dacht hij weer. Als ik nu niet weggegaan was, hadden ze mij misschien ook nog meegenomen. Want nu Arend een ongeluk heeft gekregen, geeft opeens iedereen ons de schuld.

Maar Arend is niet dóód. Hij is natuurlijk alleen maar tegen die kar opgevlagen, toen Jaap achter hem aanzat. Dat is Jaap zijn schuld toch niet! Dat Arend tegen een kar oploopt, daar kan Jááp niets aan doen!

Net goed!

Toen zag hij in zijn herinnering weer het bloed op de wang en op het voorhoofd van Arend. Misschien was het toch echt erg. Misschien was Arend zwaar gewond. Dan zou de politie Jaap stellig in de gevangenis zetten.

Kon dat zo maar?

Hij begon te hollen. Hij bleef hard lopen tot huis toe.

Toen hij eindelijk hijgend boven aan de trap stond, kon hij geen woord uitbrengen.

Op hun kamer boven hoorde hij Kees zingen: „Berg op Zoom . . . Houdt u vroom. Stut de Spaanse scharen.”

Hij dacht verward: Hoe kan Kees nu thuis zijn? En ik heb hem niet langs zien komen!

Moeder kwam uit de keuken en zag hem staan. „Wat is er met jou? Is er iets gebeurd?” vroeg ze.

René deed zijn best het te vertellen, maar dat wilde hem niet lukken. „Jaap . . .” zei hij na een poosje, „. . . Jaap is . . . Ze hebben Jaap . . .”

„Wat is er gebeurd?” zei moeder. Ze pakte hem bij de arm en schudde die heen en weer. „Wat is er met Jaap? Tóe dan toch!”

„Er is . . . een . . . een ongeluk . . .” begon René.

Maar nu pakte moeder hem nog stijver beet. „Heeft Jaap een ongeluk gekregen? Onze Jaap? Zeg op! René dan toch!”

René schudde zijn hoofd. Hij lachte, en tegelijk sprongen er tranen in zijn ogen.

„Nee . . . Jaap niet . . . Een jongen, die mij plaagde. Jaap heeft hem . . .”

„Heeft Jaap die jongen kwaad gedaan? Is het erg?”

Weer schudde René zijn hoofd.

Moeder zuchtte diep. „Gelukkig!” zei ze. „Dus het is niet erg met die jongen? Welke jongen? Diezelfde weer?”

René knikte. „Hij is tegen een . . . kar opgevloden . . . toen Jaap . . . hem wilde pakken . . .”

„Nu begrijp ik het. Jaap wilde jou helpen, hè? Kwam Jaap daar toevallig langs? Wat een geluk, René.”

„Ja.”

„Was die jongen bewusteloos?”

„Nee. Hij had zijn ogen gewoon open.”

„Maar hij bloedde wel?”

„Ja.”

„Lag hij op de grond?”

„Ja.”

„Kon hij niet opstaan?”

„Dat weet ik niet.”

Moeder zei een beetje kort: „Maar jij was er toch bij? Je weet toch wel, of die jongen is blijven liggen, toen hij viel?”

„Nee. Ik was er niet bij.”

„Zo,” zei moeder. Toen keek ze hem aan. „En jij?” vroeg ze. „hadden ze jou niets gedaan?”

René dacht verward: Niets gedaán? Nee. Ze hebben me niets gedaan. Alleen die schop. Maar ze hebben me wèl wat gedaan!

Moeder legde haar hand op zijn hoofd. „Jochie toch . . .” zei ze zacht.

Toen, opeens, begon René te snikken.

Pas om halftwee in de middag kwam Jaap thuis. René, die voor het raam stond, zag hem het eerst. „Moeder! Dáár is Jaap!” riep hij. Ze hadden hem dus weer vrijgelaten.

Jaap kwam de trap op. Hij liep langs René heen zonder iets te zeggen. Hij zag niet meer zo wit als straks, maar zijn gezicht stond toch nog lang niet vrolijk.

Hij liep door naar binnen, praatte even met moeder, en ging toen met grote sprongen weer naar beneden.

„Wat ga je doen, Jaap? Waar ga je naar toe?” riep René.

„Naar Leiden!” zei Jaap. De buitendeur sloeg al dicht.

René liep naar de huiskamer. „Moeder . . .” begon hij.

Moeder zei: „Ja, nu heb ik alles gehoord. Wat bèn ik dankbaar, dat Jaap daar net langs kwam.”

„En hebben ze Jaap . . . Heeft de politie . . .”

Moeder legde weer haar hand op zijn schouder. Ze zei: „Maak jij je maar niet ongerust. Jaap heeft alleen jou willen helpen. Dat móest hij toch wel doen.”

„Kan de politie Jaap dan geen straf geven?”

René zag, dat moeder even weifelde. „Maak jij je in elk geval maar geen zorgen,” zei ze. „Ga je huiswerk maar maken. Vanavond horen we 't wel verder, als vader thuiskomt.”

„Gaat vader dan naar het politiebureau?”

„Als dat nodig mocht zijn, ja.”

René liep langzaam de trap op naar zijn kamer. Hij wilde nu wel, dat Jaap Arend alleen maar een paar flinke klappen had gegeven, zònder dat ongeluk. Dan hoefde Jaap helemaal niet bang te zijn voor de politie. En Arend zou hem toch nooit meer durven plagen. Hij sloeg zijn boek open en las de les twee keer door. Toen was het nog niet tot hem doorgedrongen wát er nu eigenlijk stond. Hij dacht: Kwam vader nu maar.

Maar dat zou nog tot halfzes duren.

Toen vader eindelijk thuiskwam, vertelde moeder hem met een paar woorden wat er die middag was gebeurd.

René dacht: Nu vader er eenmaal is, komt alles in orde. Vader praat straks met de politie en dan zegt de politie natuurlijk, dat Jaap groot gelijk had om Arend een flinke mep te geven. Want Arend is begonnen.

Vader zei: „Vertel eens, René. Wát hebben die jongens je nu precies gedaan?”

René vertelde alles nòg een keer.

Toen zei vader: „Dus eerst heb jij Arend geschopt en toen heeft hij jou teruggeschopt. Doet het nog pijn? En laat je polsen eens kijken!”

René hield ze op; er was niets meer aan te zien.

„Tja,” zei vader. „De zaak is zo helder als glas. Die jongen is ja-loers op je. Maar dat is het niet alleen. Hij vindt jou ook te braaf. Jongens, die een hekel hebben aan vechten, worden vaak geplaagd.

Was je erg bang, kerel?"

„Ja.”

„Geen wonder.”

René zuchtte verlicht. Vader begreep, dat hij niet laf was geweest. Bang zijn was niet hetzelfde als laf zijn. Arend en Wim waren laf.

„Hebben de andere jongens van de klas ook een hekel aan Arend?"

„Och nee,” zei Kees.

„Jullie spelen dus gewoon met elkaar?"

„Ja. Hij plaagt alleen René. En nog een jongen, Wouter. Die kan niet hard lopen, want hij heeft een stijve knie.”

„Zo ... ja ... dat klopt wel,” zei vader. „Tegen sterke jongens durft die Arend blijkbaar niet op. Een held, hoor!"

Moeder vroeg: „Zou het ook goed zijn, als we meneer Bos even opbelden om hem te vertellen wat er vanmiddag is gebeurd?"

Vader weifelde. „Ik wil eerst graag iets meer weten,” zei hij. „Ik wacht nog even af wat Jaap precies zegt, als hij vanavond thuis komt.”

„Tjonge,” zei Kees, „wat jammer, dat ik met Piet ben meegegaan! Anders was ik er misschien nog eerder geweest dan Jaap! Wat hebben ze met Arend gedaan? Is die gewoon naar huis?"

„Nee,” zei moeder, „die hebben ze met een ziekenauto naar het ziekenhuis gebracht.”

Daar schrok René van. Dat wist hij niet. Was het dan zo erg met hem?

„Hoe is Arends achternaam?" vroeg vader even later.

„De Bruin.”

„En weet je ook, waar hij woont?"

„Nee. Ik weet alleen, dat hij altijd met lijn tien naar huis gaat.”

„Dan kan ik verder niets doen. Jammer! Wachten op Jaap, dat is het enige.”

„Ga voortaan die tuin maar niet meer door,” zei moeder.

Maar René dacht aan het witte paard in de muur. Aan alle andere beelden. Aan de waterlelies in de vijver. Aan de mannen, die elke middag op de bank zaten. Als hij daar niet meer door mocht, zou het net wezen, of hij verjaagd was uit zijn eigen tuin.

7. Ans en Jaap komen thuis

Toen ze de sleutel in het slot hoorden steken, renden Kees en René naar de trap.

Maar wie er naar boven kwam was niet Jaap, maar Ans.

„Hé!” zei vader verbaasd, „ik dacht dat jij vanavond dienst had, meiske.”

„Ik heb gewisseld met Tanja,” zei Ans. „Ik had opeens zo’n zin om naar huis te gaan.”

„Zo . . . Zo . . . Het is fijn dat je er bent, kind,” zei vader hartelijk. Toen viel het Ans op, dat ze zo stil en rustig waren, ook de jongens.

„Wat kijken jullie sip,” zei ze, „er is toch niets gebeurd?”

„Ja . . . nee . . . dat wil zeggen . . .” begon vader.

In de kamer kreeg Ans toen het hele verhaal te horen. Voor de derde keer vertelde René hoe de beide jongens hem hadden geplaagd, bedreigd en geschopt.

„Maar Arend heeft een ongeluk gekregen!” zei René. Hij vond het erg, maar tegelijk moest hij ook telkens denken: Net goed!

Toen zijn verhaal uit was, vroeg Ans opeens: „Zèg, hoe oud is die Arend? Is het zo’n forse blonde jongen van een jaar of twaalf?”

„Ja.”

„En hij heet Arend de Bruin?”

„Ja.”

„Nou zeg, da’s ook toevallig! Dan is die op de zaal gekomen, waar Tanja en ik dienst hadden. Om een uur of één kwam hij binnen.” Nu praatten en riepen ze allemaal door elkaar. René trok Ans aan haar mouw, aan haar arm. „Is het erg? Wat mankeert hem? Bloedde hij nog?”

„Hij had drie hoofdwonden, waarvan er één gekramd moest worden. En bovendien een lichte hersenschudding,” zei Ans. „Het schijnt, dat hij met een vaartje tegen een wagen opgevlogen is.”

Vader en moeder schrokken ervan. Drie hoofdwonden en een hersenschudding? Maar dat was heel erg.

Ans zei geruststellend: „'t Is maar een lichte hersenschudding, hoor. En die hoofdwonden zijn met een week weer dicht.”

Vader zuchtte verlicht. „Toch is het lelijk,” zei hij. „Voor Arend. En voor onze Jaap. Je weet toch, dat het Jááp was, die hem bedreigde? En dat Arend dáárdoor tegen die bakfiets opgevlogen is?”

„O, vâder! Was dat Jááp?” zei Ans verschrikt. „Ik wist niet, dat onze Jaap daar iets mee te maken had! Zou dat kwaad kunnen, denkt u? Ik bedoel . . .”

„Dat hangt van Arends ouders af. Heb je die ook gezien?”

„Nee. Ik was net de zaal af, toen zij kwamen.”

„Waren ze door de politie gewaarschuwd?” vroeg Kees.

René zei: „Hij zal je wel niet verteld hebben hoe gemeen hij me heeft geplaagd!”

„Ja, dat heeft hij wel! Hij zei: „Er zit in onze klas zo'n klein, bang

jochie." Ik had toch eens moeten wéten, René, dat hij jóu daarmee bedoelde! O, wat zou ik dàn boos zijn geweest! Wat verbééldt zo'n jongen zich wel! Omdat hij nu toevallig groot en sterk is! Bâl!" „Dan is het maar goed, dat je dat niet hebt geweten," zei moeder. Maar René riep er dwars doorheen: „Zei hij dat? Zo'n klein, bang jochie?"

„Nou . . . nou . . .," suste vader. Hij keek eens naar René. „Stil laten kletsen," zei hij toen. „Die jongen weet er niets van. De moed zit heus niet in sterke spieren en lange benen. Bovendien is het dom om te gaan vechten tegen iemand, die veel sterker is. Maar het is laf om een zwakkere uit te dagen."

René dacht koppig: Het gáát niet alleen om sterk of zwak. Als ik niet bang was geworden, hadden ze me niets durven doen.

Ans zei, een beetje stilletjes: „Toch moet ik zeggen . . . Hij heeft geen kik gegeven, toen de dokter de wond kramde."

René zuchtte. O, wat was alles toch raar. Arend was laf en jaloers en gemeen, en tegelijk zo flink. Hij had ook helemaal niet geschreeuwd, toen hij daar op de grond lag.

„Weet jij ook toevallig het adres van die jongen, Ans?" vroeg vader.

„Nee, vader, dat weet ik niet. Op de zaal zijn er vanmiddag drie jongens binnengekomen en vier naar huis teruggegaan."

„Zo . . . Ja . . .," zei vader. Hij luisterde of hij Jaap nog niet hoorde komen.

Ze wilden juist aan tafel gaan, toen Jaap binnenkwam.

Kees en René schoven voor hem op zij, maar Jaap wilde niet gaan zitten. Hij slikte een paar keer en liep toen naar de telefoon.

„Wat ga je doen, jongen?"

„De vader van Arend opbellen."

Moeder zei: „Eet toch eerst wat, Jaap. Je hebt van vanmorgen twaalf uur af nog niets gehad."

Maar Jaap luisterde niet. Hij had het nummer al gedraaid. Hij schrok toch even, toen aan de andere kant een zware stem zei:

„Met De Bruin!"

„Ja . . . eh . . . meneer De Bruin . . .," begon Jaap.

„Met wie?" kwam er vol ongeduld.

„Met . . . eh . . . Met de broer van René Maasland.”

„Dat zegt me niets, meneer! Kunt u iets duidelijker zijn?”

Jaap slikte nog eens. „Ja, ziet u, meneer De Bruin. Er is vanmiddag iets gebeurd, in de tuin van het gemeentemuseum. Uw zoon Arend plaagde mijn broertje. Ik kwam er toevallig langs en hoorde hem schreeuwen . . .”

„Ja, nu begrijp ik het. U bent dus die jongeman, die hem bedreigde?”

Jaap gaf geen antwoord. Het bleef een paar seconden stil.

Toen kwam er van de andere kant: „Weet u al hoe het is afgelopen?”

„Dat heb ik zojuist gehoord, ja.”

„Waarom belt u me dan precies op?”

Weer wachtte Jaap even. Toen zei hij: „Vindt u het goed, meneer De Bruin, dat ik even naar u toe kom?”

„Ja, doet u dat!” klonk het kort.

Klik.

Jaap ademde diep.

„Dat viel niet mee, hè?” zei vader. „Heb je soms liever, dat ik met je meega?”

Jaap klemde zijn kiezen op elkaar. „Nee, vader! Ik heb het zelf gedaan en ik zal het zelf opknappen,” zei hij.

„Wat ga je doen bij Arends vader?” vroeg Kees. „Ga je hem vragen, of hij de politie niet . . . of hij tegen de politie wil zeggen . . . dat jij . . .”

„Sterkte, jongen,” zei vader.

René dacht: Morgen komt Arend niet op school. In twee weken niet.

Daar was hij blij om.

Maar iedereen zou vragen: „Waar is Arend? Wat is er gebeurd? Wie zijn schuld was dat?”

Meneer Bos zou morgen alles al lang weten. En meneer Van Dongen ook.

Maar Wim zou het aan de klàs vertellen!

„Zo'n klein bang jochie,” had Arend gezegd.

Misschien ging nu de hele klas hem wel plagen.

Ze hoefden niet lang op Jaaps terugkeer te wachten. Ze waren nog niet van tafel opgestaan, toen de voordeur beneden dichtsloeg. Een paar seconden later stond Jaap op de drempel. Hij kon het eerste moment niets zeggen.

Vader kwam half overeind. „En?” vroeg hij in spanning.

Jaap slikte. „Die vader van Arend is een reuze kerel!” zei hij.

„Wát heeft hij gezegd?”

„Hij zei: „Maakt u zich maar geen zorgen. Ik zal geen aangifte doen. Ik weet hoe Arend plagen kan. En als het dan je eigen broertje is. Dat zou ik óók gedaan hebben, al mag het dan niet.” En toen vroeg hij, of ik niet even wilde gaan zitten en een kop koffie met hem drinken.”

Ze waren er stil van. Alleen Kees vroeg verbaasd: „Een kop kòffie?”

Vader liep op Jaap toe en gaf hem een hand. „Nou, jòngen,” zei hij.

René zag tot zijn verbazing, dat Jaaps ogen vochtig werden. Waarom was dat? Van blijdschap, omdat Arends vader had beloofd er verder geen werk van te maken?

En als hij dat wèl had gedaan, welke straf zouden ze Jaap dan hebben gegeven?

„Het is nu eenmaal strafbaar om een kind te slaan,” zei vader.

René dacht: En mag Arend mij wèl slaan?

Die avond werd er nog telkens gesproken over wat er in de museumtuin, en daarna, was gebeurd. Nu eens was het Ans, die erover begon, en dan weer Jaap of René.

Na een poos zei vader: „Ik geloof, jongen, dat we dankbaar mogen zijn dat het zo is afgelopen. Arend is een gezonde jongen; als alles goed gaat, is hij over een paar weken weer de oude. Als hij tegen een auto terechtgekomen was in plaats van tegen een bakfiets, dan was alles heel wat erger geweest, dan hadden er werkelijk verschrikkelijke dingen kunnen gebeuren. En dan had Arends vader je, denk ik, niet vrij kunnen pleiten.”

Jaap keek stil voor zich uit. Hij had lang niet zoveel praats als anders. Hij vertelde geen enkel grapje. En die hele avond zei hij tegen niemand: „goedemorgen!”

8. Wat de klas ervan vond

Toen Kees en René de volgende morgen het schoolplein op kwamen, keek René snel om zich heen. Wie waren er? Zouden de andere kinderen het al weten?

Het was nog vroeg. Een paar grote meisjes stonden met elkaar te praten. Twee jongens uit de derde kregen ruzie; plotseling vlogen ze elkaar in de haren. Kees en René bleven er even naar staan kijken hoe ze elkaar aftuigden. Maar opeens rende Kees op ze af; hij pakte er een in zijn kraag en trok hem los. „Dat laten jullie, begrepen?” zei hij bars. En beduusd bleven de twee vechtersbazen tegenover elkaar staan. Blijkbaar hadden ze respect voor een jongen uit de vijfde.

Opeens zag René in een hoek van het plein, tegen het hek, Wim staan. Die gemene lafaard! dacht hij. Wát zal hij straks aan de jongens van onze klas vertellen? Vast en zeker niet, dat hijzelf hard weggelopen is, toen er hulp voor mij kwam opdagen!

Hij werd weer net zo woest als gisteren, in de museumtuin. Maar als dat ooit nõg eens gebeurde. Hij wist nu al hoe hij er dan op zou timmeren. Hij zou niet weer bang worden en gaan huilen. Nooit meer!

Langzamerhand begon het plein vol te lopen. Meneer Bos kwam er ook al aan; hij groette Kees en René in het voorbijgaan precies zoals anders. Wist hij nog niets?

Vier meisjes van hun klas stonden tegen het hek. René verbeelde zich, dat zij telkens naar hem keken. Hadden zij het over Arend? Maar wie zou hun dan verteld hebben wat er gebeurd was?

Niemand zou hem de schuld kunnen geven. Het enige stomme wat hij had gedaan, was: dat hij niet veel harder had geschopt. Zó hard, dat Arend hem van schrik zou hebben losgelaten.

Maar opeens dacht hij weer: Arend heeft een ongeluk gekregen.

Als dat niet zo was, zouden Kees en hij het misschien samen uivchten, tegen Arend en Wim. Met Piet en nog een paar jongens erbij, om te kijken of het wel eerlijk toging.

Of misschien zou Kees zeggen: „We vechten niet tegen jullie. Jullie zijn ouder en sterker dan wij, dat is niet eerlijk!”

Vader had toch ook gezegd: „Het is dom om te gaan vechten tegen iemand, die veel sterker is.” Maar vader had óók gezegd, dat het láf was om een vechtpartij uit te lokken tegen een jongen, die kleiner of jonger was dan jij. Arend en Wim waren dus laf geweest, al lag Arend dan nu ook honderd keer in het ziekenhuis.

Langzaam slenterde René de gang in, zijn lokaal binnen. „Kan ik u ergens mee helpen, meneer?” vroeg hij.

„Je komt als geroepen! Veeg de borden maar eens netjes voor me schoon!”

René poetste erop tot ze glommen; daarna deelde hij de atlassen uit. En aldoor, terwijl hij bezig was, dacht hij: Nú moet ik het aan meneer vertellen, vóór de andere kinderen binnenkomen. En vóórdat Wim het doet. En ik moet het zó vertellen, dat het geen klikken wordt.

Maar hoe langer hij wachtte, hoe moeilijker het leek te worden. Nu was meneer Bos weer helemaal verdiept in een boek.

Hij slikte eens. „Meneer . . .”

Meneer Bos keerde zich naar hem om. „Ja?”

„Eh . . . Weet u al, dat . . . eh . . . dat Arend in het ziekenhuis ligt? Hij heeft een ongeluk gekregen!”

„Wát zeg je daar? Hoe weet je dat?”

„Mijn broer was erbij, toen Arend . . .”

„Heeft je broer het gezien? En wat is er gebeurd?”

„Hij ligt in het ziekenhuis. Hij had me geplaagd . . . hij wilde me niet doorlaten, en toen . . .”

Op dit ogenblik kwam meneer Van Dongen de klas binnen. Hij liep op meneer Bos toe. „Ik kreeg zojuist een telefoontje . . .” zei hij. En toen volgde het verhaal van de handkar. Maar niets over Jaap, of over hem. Had Arends vader dat er niet bij verteld?

Meneer Van Dongen wilde de klas al uitgaan, toen hij René ge-
waarwerd. „Zeg, zou jij soms graag willen bellen?” vroeg hij op-
eens.

„Ja, meneer!”

René keek nog even om, naar meneer Bos, maar die stond alweer sommen op het bord te schrijven.

Langzaam liep hij het schoolplein op. Mogen bellen was altijd fijn. Alle jongens van de hoogste klassen vlasten erop dat een keer te mogen doen. Je kon, als je bij de bel stond, nog even wachten. Je kon de eerste bel heel zacht laten klinken, net of je je had vergist. Of je kon plotseling heel hard beginnen, zodat alle kinderen schrokken. Als je mocht bellen was je, éven maar, de baas van het hele schoolplein.

Hij pakte het touw beet, en trok.

„Wacht nog even!”

„Hè, toe, René!” klonk het van alle kanten.

„Kling . . . klang . . .”

De dikke klepel sloeg in de koperen klok heen en weer en riep alle kinderen naar binnen.

René had wel willen bellen tot iedereen de klas in was, maar die kans kreeg je natuurlijk nooit. Een van de onderwijzers zou al gauw zeggen: „Zo is het welletjes, hoor!”

Toen René, als laatste, de klas binnenkwam, hoorde hij Rietje vragen: „Zeg, waar is Arend? Komt die niet?”

René schrok een beetje. Hij keerde zich naar Rietje om, maar vóór hij iets had kunnen zeggen, kwam de stem van Wim: „Nee, die komt niet. Hij is gisteren tegen een kar opgevlogen.”

„Wát een sufferd!” zei Rietje. „Is 't erg?”

„Och nee.”

René dacht: Het is wèl erg. Zou Wim dat niet weten? Of wil hij het liever niet weten?

Maar in het vrije kwartier bleken ze het opeens allemaal haarfijn te weten. Ze stonden in een grote kring bij elkaar.

„Arend heeft onder een vrachtauto gezeten!”

„Wie zijn schuld was dat?”

„René, is het waar, dat jouw broer in de gevangenis zit?”

„Ik snap niet hoe jij gewoon op school durft te komen, René! Jij met je schijnheilige gezicht!”

„Jij weet toch niet wat er precies gebeurd is?” riep Piet.

„René, kom hier! Vertel op!”

René werd in de kring geduwd; de meeste meisjes keken boos naar hem. Maar de jongens dachten: Tegen Arend durven vechten, dat had ik toch niet achter René gezocht.

„Ze zeggen, dat jij Arend het ziekenhuis in hebt geslagen!” riep Piet boven alle anderen uit.

„Dat mocht-ie willen! Dat kan hij niet eens!” schreeuwde Wim.

„Hou je mond, jij! René, vertel op: wie is er begonnen?”

„Hij!” riep Wim weer. „Hij schopte Arend, en toen . . .”

René riep: „Jullie hielden me tegen!”

„'t Was maar een lolletje!”

„Mooi lolletje: twee tegen één!”

„Maar jij had je grote broer bij je!”

„Niet waar!”

„Wél waar! Dat weet ik van Wim!” riep Rietje.

„Hij kwam toevallig langs!”

„Afgesproken werk!” zei Wim.

„Dà's gemeen!”

Kees vloog op Wim af, maar Piet hield hem tegen. Kees voelde Piets hand om zijn arm klemmen.

„Laat maar los! Ik zal hem niets doen,” zei hij toen, „Ik vecht niet tegen zo'n leugenaar!”

„Durf dat nóg eens te zeggen!”

Piet riep: „Hou allemaal je mond! René vertel op: heb jij Arend per ongeluk of met opzet tegen die kar geduwd? Op erewoord!”

„Ik heb hem er helemáál niet tegenaan geduwd. Ik was er niet eens bij!”

„Dàn heeft je grote broer het gedaan!”

„Hij zit toch ook niet voor niks in de gevangenis!”

„Doe niet zo idioot!” riep René. „Hij zit niet in de gevangenis!”

„Nou, waar is hij dan?”

„Gewoon in Leiden.”

„En hoe kwam Arend dan onder die handkar terecht?”

„Hij heeft niet uitgekeken!”

„Oo . . .”

De opgewondenheid slonk als een ballonnetje, waar in geprikt werd.

Dan was er dus eigenlijk niets bijzonders gebeurd. Arend en Wim hadden René geplaagd, de broer van René had René geholpen en toen was Arend bang geworden en was de weg op gerend zonder uit te kijken.

Wouter, die al die tijd wat achteraf was blijven staan, kwam dichterbij. Hij was nu niet bang meer dat het op vechten uit zou draaien.

Hij dacht: Die René, die is zo bang niet. Ik zou het ook niet wezen, als ik maar twee goeie benen had.

Hij keerde zich om en slenterde naar de deur. Juist kwam meneer Van Dongen zijn klas uit.

„Kling . . . Klang,” klonk het even later over het plein.

Nú al? Was het kwartier nú al om?

Wouter belde. Hij probeerde een wijsje te maken van de klokkeslagen: twee keer langzaam en dan drie keer vlug achter elkaar.

René dacht trots: Al wàs Kees er niet bij geweest, dan zou ik me

er nog best doorheen hebben geslagen. Als je maar een grote mond opzet tegen die Wim.

Toen ze al in de klas zaten, zei Rietje: „Jongens, zullen we geld bij elkaar brengen en Arend wat sturen? Wie doet er mee? De man een kwartje, kan dat?”

„Oké!” klonk het van alle kanten. Alleen Kees en René zwegen. Want dat vertikten ze allebei.

9. Het verhaal van Ans

Het liep al tegen negenen, toen Ans plotseling opdook. Ze was in verpleegsterskostuum.

„Blijf je slapen vannacht?” was moeders eerste vraag.

„Nee. Over een uur moet ik terug zijn.”

Moeder keek haar onderzoekend aan. Meestal was er iets, als Ans thuiskwam buiten haar gewone vrije uren.

Kees vroeg: „Werk je nog op de zaal waar Arend ligt?” Dat leek hem wel grappig: op die manier kreeg zij Rietje, Wim en nog meer kinderen van hun klas te zien. En meneer Bos misschien ook.

„Nee. Vanaf vanmiddag heb ik dienst op de mannenzaal.”

„Vond je dat leuker?” vroeg Kees.

Ans lachte. „Daar hebben wijzelf niet zoveel over te zeggen, hoor,” zei ze. „Dat zoekt de hoofdzuster voor ons uit.”

De beide jongens, die eigenlijk al naar boven waren gestuurd, glipten met Ans de huiskamer weer binnen.

Vader zat met Jaap te praten; de rook van vaders sigaar maakte lange, bewegende slierten in de richting van het openstaande raam.

Ans ging zitten en luisterde naar het gesprek. Na een poosje drong het tot vader door, dat zij stiller was dan gewoonlijk. „Drukke dag gehad?” vroeg hij.

„Och nee, zo druk was het niet. Maar wel moeilijk.”

„Was er iets bijzonders?”

„Ja. Tenminste . . . Er liggen op de mannenzaal twee patiënten die geopereerd moeten worden. De ene is heel rustig, maar de andere was nogal in de war.”

„Tja . . .”

Jaap zei: „Laat de dokter hem dan iets geven waardoor hij wat rustiger wordt! Wanneer zal die operatie plaatsvinden?”

„Morgenochtend. Ik hoop maar, dat meneer Van Amerongen dan een beetje tot rust gekomen is.”

Kees en René bleven stilzitten en zeiden geen woord. Ze hadden al lang in de gaten, dat dit een echt grote-mensen-gesprek werd. Als je je koest hield, had je kans, dat vader je vergat. Maar zodra moeder binnenkwam, zou ze zeggen: „Kleine potjes, grote oren.” En dan was het afgelopen.

Ze waren deze keer benieuwd naar wat Ans te vertellen had. Vroeger hadden ze altijd gedacht: Er bestaan twee soorten van mensen en kinderen: zieke en gezonde. De zieken liggen in een ziekenhuis en de gezonden werken, of gaan naar school; ze mogen gewoon de straat op en alles doen wat ze willen.

Maar nu was plotseling Arend daar terechtgekomen. Je kon dus zo maar daar tussen de zieken belanden. Je kon er ook uitkomen en gewoon weer naar school gaan.

„Ziet u,” zei Ans, „er staat bij de ingang van de mannenzaal een tekst op de muur geschilderd: Vrees niet, geloof alleen. Meestal kijken de patiënten er zo eens naar, maar het gebeurt niet vaak, dat iemand er iets over zegt.”

„En deden ze dat vandaag wel?”

„Ja. Toen ik de zaal op kwam, lagen ze erover te praten. Meneer Van Dam vertelde dat hij, als hij het te kwaad kreeg, maar naar die tekst hoefde te kijken, en het was weer over. Maar meneer Van Amerongen zei, dat dat dan heel gelukkig was voor hem, maar dat hijzelf er niets aan had. „Ik ben bang en ik blijf bang,” zei hij. „Daar verandert die tekst niets aan. Als de dokter straks bij mijn bed zou komen en zeggen: „We hebben ons vergist, u hoeft niet geopereerd te worden. U gaat morgen naar huis en u neemt maar eens een poosje rust . . .” Als de dokter dat zou zeggen, dan was al mijn angst weg. Maar aan die tekst heb ik niets. Vrees niet, geloof alleen – dat klinkt heel mooi. Ik geloóf wel. Ik geloof dat God niets zo maar toevallig met me laat gebeuren. Met mij niet . . . en met niemand. Maar bang ben ik net zo goed nog. Misschien gaat het pas over als de zuster me straks een slaaptabletje geeft.” Toen zei opeens een jongeman, die twee bedden verder ligt: „Als u bang bent, dan gelooft u niet werkelijk. Als je gelooft, geef je je aan Gods leiding over, en dat geeft rust.” En toen riep meneer Van Amerongen mij erbij.”

„Moest jij zeggen, wie er gelijk had?”

„Ja. Maar ik wist het niet. „Het staat toch in de bijbel – het zijn Jezus' eigen woorden,” zei die jongeman. En die meneer Van Amerongen kreeg het hoe langer hoe benauwder.”

„En wat heb je toen gedaan?”

„Ik wist er geen raad mee. Daarom heb ik maar gezegd: „Straks zal ik het wel eens aan de hoofdzuster vragen. En u mag zich niet zo vermoeien met al dat praten.” ”

„Dát is laf!” zei Jaap fel, „daar help je niemand mee!”

Ans keek ongelukkig. „Nou? Had jij hem dan soms wèl kunnen helpen? 't Staat in de bijbel, dus het moet waar zijn. Als je dan toch bang blijft, geloof je het dus niet!”

Kees en René zaten wat achteraf. Vader, Ans en Jaap letten gelukkig niet op hen.

Vader keek nadenkend naar de bewegende slierten rook. „Tja,” zei hij na een poosje, „nu geloof ik toch, dat jullie allemaal één fout maakt. En dat is: een bijbeltekst is niet zo maar een los gezegde. Iets wat je eruit kunt lichten en op je muur prikken. Het is waar, dat Jezus zelf gezegd heeft: „Vrees niet, geloof alleen.” Maar dat heeft Hij gezegd tegen één bepaalde man: Jairus. Wees niet bang, alles komt goed. En daarbij heeft Hij Jairus aangekeken en in de klank van zijn stem heeft overtuigingskracht gezeten. Hij heeft het dus één keer tegen één mens gezegd. Tegen anderen heeft Hij weer heel andere dingen gezegd. Bijvoorbeeld: „Verkoop alles wat je hebt, geef het weg, en kom dan terug.” Stel je nu eens voor, dat iemand zou zeggen: „Als je christen wilt worden, moet je eerst alles weggeven, dat heeft Jezus zelf gezegd!” Dat zou toch niet juist zijn? Goed, Jezus heeft dat gezegd, één keer, tegen één bepaalde man, die precies dát nodig had. Begrijp je?”

„U vindt dus, dat ze beter die hele tekst weg kunnen halen?” vroeg Ans.

„Och nee . . . dat weet ik niet . . . maar je moet er voorzichtig mee zijn, dát bedoel ik . . . Als je dat zo moest opvatten, dat ieder die in God gelooft, die Hem echt vertrouwt, nooit meer bang zou mogen zijn – dàn begrijp ik niet hoe Jezus zelf bang kon wezen. En dat staat óók in de bijbel.”

„Ja, dat is zo,” zei Ans. „Maar wat had ik dan moeten zeggen, vindt u?”

„Je had moeten zeggen: „God blijft vlakbij, óók terwijl u bang bent. En Hij houdt u vast, nu, en morgen, en altijd.” Dat is het enige. En dat troost toch. Zoals een vader zijn kleine kind aan de hand houdt in het donker. Dan kan dat kind nog wel bang zijn voor het donker, maar ook dan houdt zijn vader het vast en beschermt het – en dat is het, waar het ten slotte om gaat. En dan zal het ook nog zo zijn, dat God je moed geeft en kracht, als je die absoluut nodig hebt.”

Kees gaapte eens. Van dat gesprek begreep hij niet veel.

Maar René dacht: Als Jezus zelf bang is geweest, dan is het dus geen schande om bang te zijn. Dat heb ik nooit geweten.

De deur was opengegaan zonder dat zij het hadden gehoord. Moeder kwam binnen met de koffie. Ze keek verbaasd naar Kees en René. „Kleine potjes, grote oren!” zei ze.

Ans sprong op. „Is het al zó laat?! Dan moet ik onmiddellijk weg!” Ze was de kamer al uit. Moeder zei: „Nu heb ik een kopje koffie over. Weet je wàt? Ik schenk er nóg een in, voor deze keer.”

Een kwartiertje later lagen Kees en René in bed. Ze hoorden, heel diep beneden in de straat, het geknetter van de bromfietsen en het zoemen van de auto's. De lichten gleden langs de muur en over het plafond.

10. Op het stadhuis

Door alles wat er de laatste week was voorgevallen, zou de klas bijna vergeten zijn, dat er die woensdag iets heel belangrijks ging gebeuren: de prijsuitreiking in het nieuwe stadhuis.

Vlak voor de school uit zou gaan, zei meneer Bos: „René, wij gaan vanmiddag samen uit. Zullen we afspreken: om twee uur op het stadhuis? Zorg, dat je op tijd bent, hoor! Laten we maar op elkaar wachten in de hal, bij de lift. Komen je vader en moeder ook mee?”

„Vader moet naar Rotterdam, meneer. Maar mijn moeder komt wel.”

„Prachtig! Dan zien we elkaar dus bij de lift.”

De kinderen keken naar René. Het leek hun éinig, maar tegelijk ook een beetje griezelig, om in je eentje toegesproken te worden door de een of andere deftige meneer. Want zó zou het wel gaan.

„Je moet op het podium komen en dan wordt er een foto van je gemaakt,” zei Rietje.

„Van hèm niet!” zei Wim, „alleen als je een eerste prijs hebt, word je gefotografeerd!”

„Nou, in ieder geval moet je naar voren komen. Anders kunnen ze je toch je prijs niet geven?”

Meneer Bos zei: „Morgen kan René jullie precies vertellen hoe alles gegaan is. En nu: opgemarcheerd! O, wacht eens even. De jeugdgroep komt hier weer vanavond. Wie helpt me even de tafels en stoelen te verzetten? Kees en Piet maar weer?”

„Goed meneer!”

René liep het volle schoolplein over. Telkens botste hij tegen een kind op – ze dwarrelden allemaal door elkaar.

Toen hij bij het museum was, stopte juist lijn tien bij de halte. Hij zag Wim instappen.

Opeens dacht hij: Is het nog maar een wéék geleden, dat Arend en Wim me plaagden? Maar dat kàn toch niet . . .

Hij wilde er liever niet meer aan denken en liep de ingang van de museumtuin snel voorbij. Hij had nu ook te veel haast om thuis te komen.

In de grote hal van het stadhuis was het een drukte van belang. Maar meneer Bos was er nog niet.

De open liftkooien schoven zonder rustpauze achter elkaar naar boven. Telkens stapten er mensen in; je zag nog een ogenblik hun benen, en dan waren ze weg.

Opeens zag René tussen de wachtende kinderen Rudolf staan. Die kende hij van het veld. „Hallo René!” riep Rudolf, „kom mee, jô!” Voor René het wist, had Rudolf hem meegetrokken, een voorbijglijdende liftkooi in. Hij kon nog maar net op tijd het handvat grijpen. Hij zag de mensen en kinderen verdwijnen; het laatste wat hij zag was moeders verbaasde gezicht.

„Lollig, hè?” zei Rudolf. „Ik ben al drie keer het hele gebouw rond geweest. Je blijft gewoon staan. Eerst ga je naar boven, tot je niet verder kunt, en dan kom je vanzelf aan de andere kant weer naar beneden. Net een roltrap.”

Tweede etage . . . Derde etage.

Overall in de gangen zag je heren lopen met paperassen onder de arm. Sommigen stapten in een liftkooi, of sprongen er net uit.

„Hier moeten we zijn: daktuin!” riep Rudolf. Maar ze waren al te laat om eruit te springen. René zag even een gewirwar van mensen en kinderen, in veel licht, en daar schoven ze een smalle gang in, waarna ze weer begonnen te dalen.

Vijfde etage . . . vierde etage . . .

Begane grond . . .

„Eruit!” riep Rudolf opeens. En daar stonden ze weer in de hal. Het was hier intussen nog veel drukker geworden met vrolijk prattende mensen en kinderen. Persfotografen liepen er tussendoor, behendig balancerend met hun toestellen en blitzlampen. Meneer Bos was er nu ook bij. Moeder en hij hadden elkaar al ontdekt.

„Je was opeens verdwenen!” zei moeder.

Juist schoot Rudolf langs hen heen. „Mijn vader is er nog niet!” zei hij. En hup! hij was alweer in een liftkooi gestapt.

René had eigenlijk reuze zin dat stuntje ook nog een keer uit te

halen, maar dat kon natuurlijk niet. Deze keer ging hij heel keurig samen met moeder en meneer Bos.

Op de bovenste etage stapten ze uit en liepen rechtdoor naar de kantine. Daar was het zo licht, dat je bijna zou denken dat je buiten stond. Boven het muurtje dat om de daktuin heen was gebouwd, zag je de spits van een toren uitsteken. Wat jammer, dat je die daktuin niet op mocht; als je over het muurtje keek, zou je de hele stad in de diepte kunnen zien liggen, zó hoog zat je hier. Toen ze een plaatsje in de stoelen hadden gevonden, keek René eens rond. Voor in het zaaltje was een soort van podium. Daar vlakbij, op de voorste rij stoelen, zaten vreemde meneren. Ze zagen er deftig uit.

René keek eens, of hij Rudolf ook zag. Wie weet reisde die nog altijd het gebouw door. Of . . . misschien had hij wel kans gezien op die daktuin te komen.

Opeens werd het geroezemoes minder: een van de deftige heren was achter een tafel gaan staan. Toen het stil was, begon hij met eentonige stem te praten. Hij heette eerst de grote mensen welkom en ging toen verder: „Lieve kinderen . . .”

Achter zich hoorde René een jongen zeggen: „Poe!” Maar dat zou die meneer wel niet hebben kunnen horen.

„Lieve kinderen . . . Jullie bent hier gekomen om een prijs in ontvangst te nemen voor jullie prestaties op artistiek gebied.”

Artistiek gebied, dacht René, wat zou dat precies zijn? Artistiek gebied. Het klonk wel gewichtig.

„. . . De kunst is heel belangrijk in het leven van de mensen, dat hebben jullie al heel vroeg begrepen. Jullie hebt zelfs, zo jong als je bent, al een zeker peil bereikt, en we hopen dat jullie de verwachtingen, die in je gesteld worden, niet zult beschamen . . .”

De stem ging door; René luisterde niet verder. Hij keek eens op zij naar de aandachtige gezichten van moeder en van meneer Bos. Naar het felle licht buiten.

Een dikke witte wolk zeilde door de blauwe lucht; je zat er hier dichterbij dan beneden op straat. Het leek of de wolk ook werkelijk heel dichtbij was.

Als je op een hoge bergtop stond, de Mont Blanc bijvoorbeeld, dan zag je de wolken zelfs diep beneden je; het was dan net of je

in een reusachtige teil met zeepsop keek, zei oom Peter. Dat wil ik beslist ook eens zien, later, dacht René.

Het applaus, dat plotseling van alle kanten opklonk, stoorde René in zijn toekomstfantasiën. Opeens zat hij weer in de kantine van het stadhuis. Straks zou hij naar voren moeten komen en zijn tekening terugkrijgen. Mèt een doos kleurkrijt.

Het applaus verflauwde. Een andere meneer was achter de tafel gaan staan; hij keek glimlachend naar de mensen in de zaal en vertelde wie hij was en waarvoor hij hier was gekomen. Hij sprak hen niet aan als „lieve kinderen”, maar als „jongelui”. Hij zou zijn toespraak maar kort maken, zei hij, want natuurlijk waren de jongelui nieuwsgierig naar de prijs, die zij zouden krijgen. En toen praatte hij nog een hele poos.

René klom in gedachten juist tegen een gevaarlijke helling van de Mont Blanc op, toen opnieuw het applaus klaterde. Iedereen was blij dat de toespraken achter de rug waren, want nu werden dan eindelijk de namen van de winnaars van een eerste prijs afgeroepen; één voor één moesten zij naar voren komen.

Rudolf van Aalst was de eerste; met grote stappen liep hij op het podium af. Gelukkig zat hij dus niet in de daktuin.

De meneer, die het laatst had gesproken, drukte Rudolf de hand en gaf hem zijn prijs. Fotografen schoten toe. Licht flitste. Maar toen Rudolf, vrolijk zwaaiend met zijn nieuwe tas, vlug het trapje af wilde springen, werd hij teruggeroepen. Hij moest zelfs zijn tas teruggeven. Waarom? Hadden zij zich vergist? Wat raar!

Opnieuw kreeg Rudolf een hand, daarna zijn tas – precies dezelfde tas! – en opnieuw flitste het blitzlicht van de fotografen.

René zuchtte. 't Was blijkbaar nog niet zo eenvoudig om een prijs te krijgen. Hij was blij, dat er bij hem geen fotografen aan te pas zouden komen.

Het werd wat roezemoezig in het zaaltje. De meneer die de namen afriep, moest zijn stem flink uitzetten om zich verstaanbaar te maken. Telkens kwam er een meisje of een jongen naar voren; de tas of de verf werd aangeboden, teruggegeven, opnieuw aangeboden. Zij moesten vriendelijk lachend héél verrast doen over de tas of de verf, die zij al lang hadden gezien. En aldoor waren er die felle lichtflitsen. Maar dat moest je ervoor overhebben, want

vanavond, of anders morgen, kon er best een foto van je in de krant staan.

Nu waren de tweedeprijswinnaars aan de beurt. Maar die werden niet ieder afzonderlijk op het podium geroepen; ze mochten allemaal tegelijk naar voren komen.

Het leek of opeens iedereen in het zaaltje opstond – ook vaders en moeders kwamen spontaan mee naar voren. Ze konden maar nauwelijks allemaal tegelijk op het podium: de grote mensen in een boog achteraan, de kinderen ervóór. De vriendelijk lachende meneer zag er van zo dichtbij heel indrukwekkend uit, maar aardig was hij wel. Hij hield een klein toespraakje, telkens werd er

een naam afgeroepen. Dan stak een van de kinderen zijn hand op en kreeg de tekening of het opstel terug, met het pakje waar zijn naam op stond.

„René Maasland!”

René kwam naar voren. De deftige meneer knikte hem vriendelijk toe en overhandigde hem toen zijn tekening en zijn doos kleurkrijt. Op dat moment flitste er een fel licht. Wie deed dat zo opeens? De persfotografen waren al verdwenen.

Toen zag René tot zijn verbazing oom Peter tegenover zich staan. Waar kwam die vandaan?

„Ja . . . ja . . . Dat vond ik nou eens leuk, om een foto van jou te nemen,” zei oom lachend. „Zo iets gebeurt me niet alle dagen: een neef, die een prijs krijgt.”

„Staat moeder er ook op?”

„Nou, en òf! Zodra de film vol is, kom ik hem je brengen. Maar dat kan nog wel even duren.”

René liet nu trots de kleursoos zien. Hij bekeek zijn tekening nog eens en rolde hem toen weer op.

In de kantine liep even later alles door elkaar. Kelners kwamen binnen met grote bladen, vol met flesjes limonade en kopjes thee, of schalen met gevulde koeken.

De limonade was heerlijk koud – in een ommezien waren alle flesjes leeg.

René keek om zich heen of hij Rudolf ook zag. Het was hier de enige jongen die hij kende.

Vreemd, hij had nooit geweten, dat die Rudolf zo goed kon tekenen; op het veld werd over zulke dingen ook nooit gepraat. Daar wist je alleen van elkaar of je gevreesd was als opperhoofd van de rovers. Of erg slim als reiziger, zodat je door een list probeerde te ontsnappen. Je wist wie er sterk was, oneerlijk, of driftig en wie er woest met het mes kon gooien. Maar nu had Rudolf de eerste prijs van alle zesde klassen! En dat scheen hij nog niet zo bijzonder te vinden ook: hij had het straks, in de lift, niet eens verteld. Na een halfuurtje begon de zaal leeg te lopen; ook meneer Bos had al afscheid genomen. Overal zag je vrolijke mensen. De kinderen droegen allemaal een pak onder de arm.

Buiten, op het parkeerterrein, stond de groene auto van oom Pe-

ter. Toen ze instapten, zei René opeens: „Oom, u mag mijn tekening hebben!”

Oom laveerde voorzichtig tussen al die auto's door. „Hoe kom je daar zo bij, jongen?”

René keek nog eens naar zijn tekening. Naar de grijze golven met de vervaarlijke schuimkoppen. „Omdat . . . Hij hoort bij Veere,” zei hij toen.

Oom lachte even naar hem. „Dan hang ik hem boven mijn bed,” zei hij.

11. Jij bent tenminste een kerel!

Na twee weken zat Arend weer op zijn gewone plaats in de klas. Er was bijna niets meer aan hem te zien. Alleen had hij een smalle rode streep naast zijn linkeroog.

De eerste ochtend keken de kinderen nog telkens van hem naar René. Maar na een paar dagen was alles weer zoals vroeger. Niemand praatte meer over het ongeluk.

Het werd volop lente.

In Scheveningen voer de vloot uit voor de haringrace, en half mei woeien de vlaggetjes van de trams en de haringstalletjes: de Hollandse nieuwe was er!

De jongens gingen nadat ze hun huiswerk gemaakt hadden dikwijls naar de haven, waar schepen werden gelost en weer voor de nieuwe vaart in gereedheid gebracht, waar de visnetten hingen te drogen en op de brede kade, en ook verder achter muurtjes, de roestbruine haringtonnen lagen opgestapeld tot hoge vierkante torens.

Op het strand was het nu te druk om er plezierig te kunnen voetballen. Met mooi weer krioelde het er van de mensen, en boven, op de boulevard, reden de auto's in lange, aaneengesloten rijen. Je hoorde Duits en Frans praten, en soms Amerikaans.

Op school werden 's morgens vroeg de zonneschermen al neergelaten; de ramen stonden wijd open. Het was vaak moeilijk om je gedachten bij de les te houden. Maar dat móest, want juist nu het zulk heerlijk weer was moesten zij extra hard werken voor hun overgang naar de zesde klas.

Sommige kinderen zagen er erg tegenop om bij meneer Van Dongen in de klas te komen. Hij had van die zwarte ogen, die dwars

door je heen keken. Maar misschien zou je daar wel aan wennen, als je eenmaal bij hem in de klas zat. Ze dachten van wel.

Maar Kees en René waren niet de enigen, die het zwaar hadden. In de zaak waar vader werkte, was het voorjaar altijd een drukke tijd; Ans moest overdag verplegen en 's avonds kreeg ze les. Moeder maakte kasten en kamers schoon en Jaap werkte nu thuis voor zijn examen. En dat was nog eens heel anders werken dan Kees en René deden! Soms hoorden ze hem al stommelen, wanneer zij nog in geen uren op hoefden te staan en een andere keer bleef Jaap uitslapen en werkte dan tot diep in de nacht. Dan weer ging hij voor zijn plezier een hele dag naar het strand, of naar Amsterdam. Maar hij slaagde – en op die avond feestte hij zó lang met zijn vrienden, dat hij pas thuiskwam, toen het al licht begon te worden. Dat kon je allemaal doen, als je student was. Kees en René wisten al zeker, dat ze dat later ook wilden worden.

„Nu jullie nog, jongens!” zei vader. „Hoe staan jullie ervoor?”

„O, goed.” Ze dachten: Dat redden we best!

En zo kwam het eind van het schooljaar in zicht.

In de klassen en gangen was het zo nu en dan al echt een beetje vakantie-achtig. Boeken en atlanten die niet meer gebruikt hoefden te worden, werden opgehaald, gecontroleerd en op stapels in de kast gelegd. Tussen de middag en in het vrije kwartier waren er altijd wel een paar meisjes bezig met opruimen. Alle kinderen waren vrolijk en zaten vol plannen.

Ook thuis werd er dikwijls over vakantie gepraat. Jaap ging in Zuid-Frankrijk op een boerderij werken; daarna moest hij een kamp leiden van jongens en meisjes van de middelbare school.

Ans wilde met een vriendin een tocht maken langs jeugdherbergen. Vader en moeder hadden een huisje gehuurd in Zeeuws-Vlaanderen, waar ze met de jongens twee weken naar toe wilden. Vader had beloofd dat ze – voor het eerst van hun leven! – in het buitenland zouden komen. Dat moest dan zeker op de fiets.

Maar op een avond kwam oom Peter met een geweldige verrassing: vader mocht voor die twee weken zijn auto lenen. Hijzelf wilde liever per trein op reis gaan.

Van nu af aan kwam oom Peter elke avond voorrijden en dan

moest vader achter het stuur: hij had in ruim een jaar niet gereden! Maar dat ging elke dag een beetje beter, en na een paar weken zei oom Peter, dat hij het nu wel vertrouwde. Daar moesten Kees en René om lachen, want nu leek het net, of oom de strenge meneer Van Dongen was en vader een jongen uit de zesde klas. „Stap maar eens in, jongens!” zei oom, „dan rijdt je vader jullie naar Hoek van Holland!”

Oom ging gelukkig ook mee. Ze reden dwars door het tuinbouwgebied. Telkens kruiste de weg een smalle spoorbaan, waarlangs treintjes de tomaten en de groenten naar de veiling moesten rijden. In het water, dat langs de weg liep, lagen schepen. Ze waren nu leeg, maar morgen in de vroege zouden ze, volgeladen met kisten, naar het veilinggebouw worden geboomd.

Later, de eerste dag van de vakantie, dan staan we om vier uur op en gaan we kijken, dachten de jongens.

Ze kwamen net op tijd in Hoek van Holland aan om maar eventjes vier kolossale schepen te zien binnenvaren. Twee voeren er uit.

„Dat zijn tankers,” zei oom.

„Waarom ziet u dat?”

„Een tanker heeft de schoorsteen helemaal achteraan. Zo ver mogelijk bij de olie vandaan, begrijp je?”

„Voor brandgevaar?”

„Allicht.”

René dacht: Stel je voor, brand op zo'n groot schip! Je had wel aan alle kanten voldoende water bij de hand om de brand te blussen, maar waar moest je naar toe, als de vlammen langzaam maar zeker terrein gingen winnen?

Wat was het hier fijn; de jongens wilden wel uren blijven.

Aan de overkant van het water zag je de olietanks van Europoort; ze werden rood door het licht van de ondergaande zon. En die schepen! Er kwamen er al meer aanglijden; als er twee elkaar passeerden leek het, of ze opeens een reuzenvaart kregen. Maar dat was gezichtsbedrog.

Kees dacht: Als we in Den Haag bleven in de vakantie, dan zou ik elke dag hier naar toe fietsen. Tegen Hoek van Holland kan het buitenland vast en zeker niet op!

René tuurde naar een groot schip, dat in de wazige verte verdween, alsof het langzaam werd uitgewist. Nu leek het al niet echt meer, een droomschip. Dat ga ik tekenen als ik straks thuis ben, nam hij zich voor.

De vijfde klas kwam het laatst aan de beurt.

Het was al drie uur, toen meneer Van Dongen bij hen binnestapte, de gewichtige boekjes in zijn hand.

Toen meneer Van Dongen begon met te vertellen dat de hele klas over was, ging er een hoeraatje op. De meeste kinderen zaten al in deze klas van dat ze op school waren gekomen. Alleen Wim en Arend, die een keer waren blijven zitten, en Wouter, die lang ziek was geweest, waren er pas in de vijfde bijgekomen. Net als Rietje, die pas een halfjaar geleden in Den Haag was komen wonen.

Het was akelig om een vriend of een vriendinnetje kwijt te raken doordat hij bleef zitten; nóg erger moest het zijn om zelf het volgend jaar tussen die kleine kinderen van de vierde terecht te komen, ook al bleef je dan nog fijn een jaar bij meneer Bos.

Nu zaten ze dus, als je het goed bekeek, praktisch al in de hoogste klas, want de zesde kreeg vandaag vakantie.

Na schooltijd stonden de jongens in een kring bij elkaar. De meisjes liepen druk pratend en lachend langs hen heen. Zij maakten afspraken voor de vakantie. Rietjes stem klonk boven alles uit. Ze was zo opgelucht, dat ze niet was blijven zitten.

Opeens zei Piet: „Jongens, zullen we nog een partijtje gaan handballen? Wie doet ermee?”

René wilde eigenlijk liever meteen naar huis, maar Kees had al geroepen: „Ik!”

„Vooruit, jongens! In twee groepen verdelen!”

De tassen werden tegen de schoolmuur gegooid. Piet liet de bal stuiten vlak voor zijn voeten; het was een fijne harde bal.

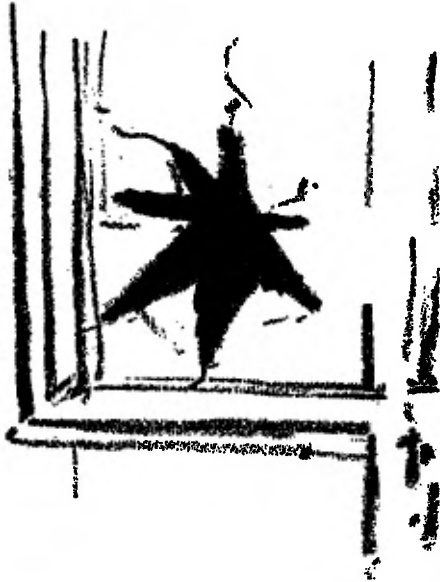
Jammer, dat we op het schoolplein niet mogen voetballen, dacht Kees. Nu zou hij er juist zo'n reuze zin in hebben om eens flink te trappen.

René kwam in de groep van Arend terecht en Kees in die van Piet. Ze gooiden de bal hoog over de hoofden van de andere kinderen heen.

Na een poosje werd het stiller op het plein. Alle kleintjes waren al naar huis; er stonden ook geen moeders meer buiten het hek. Alleen van de hoogste klas kwam er zo nu en dan een meisje of een jongen het plein over stappen, schuin naar de fietsenloods toe. Ze liepen langzaam, trots, omdat ze nu van school af waren. En tegelijk met een beetje een raar gevoel, want nu zouden ze hier nooit meer komen. Misschien een enkele keer, om hun rapport te laten zien. Bij het fietsenrek bleven ze staan en keken nog eens om. En dan, opeens, gingen ze er in een vaartje vandoor.

Het spel van de jongens werd steeds wilder. Nu had Wim de bal te pakken. Hij liet hem een paar keer op de grond stuiten en gaf er toen plotseling een harde trap tegen.

De bal schoot over het lege plein. Piet ving hem op met zijn schoen en trapte hem terug. De jongens schreeuwden van opwinding. Ze schopten met al hun kracht tegen de kleine harde bal.

Opeens klonk tussen het roepen en schreeuwen door duidelijk het gerinkel van glas. Tot hun schrik zagen zij hoe er in het gang-raam een grote ster was gekomen, met een klein rond gat in het midden. De bal was nergens meer te bekennen.

Het roepen en schreeuwen verstomde opeens; het werd vreemd stil op het plein. De jongens stonden in een kring bij elkaar.

„Wie deed dat?”

„Jij, Wim!”

„Niet waar! Piet traptel!”

„Het doet er niet toe wie het gedaan heeft. We hebben allemaal meegedaan. Of niet soms?”

Ze keken naar de schooldeur. Ze wachtten erop dat meneer Van Dongen, meneer Bos, of een van de andere onderwijzers, naar buiten zou komen en hen bij zich roepen.

Maar er gebeurde niets.

„Kom mee, jô! Niemand heeft ons gezien!” zei Arend. Wim en hij hadden hun tas al gepakt.

Nog steeds bleef de schooldeur gesloten. Geen gezicht achter de gebroken ruit. Niemand.

„Nee, dat is l af, om er nu vandoor te gaan!” riep Piet. „Als we weggaan, gaan we allemaal tegelijk weg! Jullie hebben toch ook meegedaan?”

„Maar ik heb die bal niet door die ruit getrapt!” hield Arend vol. „Dat maakt niets uit! We waren met ons allen aan het voetballen!” Nu keerden alle jongens zich tegen Arend. René zag het. Hij dacht: Ze noemen hem l af, en dat is hij ook.

Arend en Wim kwamen schoorvoetend terug. Ze m oesten wel.

„Hoeveel zou zo’n ruit kosten?” vroeg Kees. Hij zag er nu al tegenop om het aan vader te vertellen. En zij zouden natuurlijk wel dubbel moeten betalen.

„Misschien is de school verzekerd!”

„Hij kost twintig gulden op zijn minst!”

„Van mijn zakgeld betalen zeker? Ja, ik ben daar g ek!” zei Wim.

„Moet een ander dan de schuld krijgen? We betalen hem met elkaar. De man twee gulden. Akkoord?”

„Ja! Akkoord!”

„Maar wie moet het gaan zeggen?”

Ze keken naar de gesloten deur. Naar de stille ramen. Meneer Van Dongen zou wel in de spreekkamer zijn, aan het andere eind van de gang. Het was of ze zijn strenge gezicht al voor zich zagen.

„J , we hadden toch al lang weg kunnen zijn! Kom mee, gauw!”

Maar Piet gaf Wim een stomp, die niet mis was. „Wie moet het hem vertellen?” vroeg hij. „Of zullen we allemaal samen gaan?”

„Nee, we loten erom. Negen lange stokjes en  en korte. Wie heeft er lucifers in zijn zak?”

„Ik well! Ik!”

Arend had al een doosje opgediept. Hij brak  en lucifer doormidden.

Juist kwam Theo uit de zesde voorbij.

„Theo! We moeten loten! Hou jij even de lucifers voor ons vast? Wie de kortste trekt, moet het gaan zeggen.”

„W t gaan zeggen?”

Ze wezen naar het gat in de ruit.

„Ezels,” zei Theo. „Keer je allemaal om!” commandeerde hij toen.

Hij legde de lucifers keurig op een rijtje op zijn hand en hield er toen zijn andere hand overheen. Alleen de koppen waren nog te zien.

„Trekken! Wie eerst?”

„Arend en Wim!”

Arend trok zonder ernaar te kijken. Een lange! Hij keerde zich lachend om.

„Kees, jij!”

„Een lange.”

„Wim!”

Wéér een lange.

„René!”

René bekeek de overgebleven lucifers. Toen trok hij voorzichtig de middelste eruit. In zijn handen hield hij de halve lucifer!

„René, jij moet het gaan zeggen!”

„Dat durft-ie niet!” riep Arend. Wim grijnsde bijna net zo als hij bij het hek van het museum had gedaan.

Piet zei: „Wil ik het doen? Vooruit dan maar! Of jij, Kees?”

„Nee, da's niet eerlijk! René heeft hem getrokken!”

„Vrijwilligers vóór!”

„Ik doe het wel,” zei Kees. Hij had er niet veel zin in, maar ten slotte was René zijn broer en niet die van Piet.

René dacht aan de zwarte ogen van meneer Van Dongen en aan wat hij zeggen zou. Het ergste was niet, dat de ruit kapot was. Maar het was streng verboden om te voetballen op het schoolplein. Hij had liever dat Kees het deed. Maar toch . . . Hij wist nú al wat een naar gevoel hij dan straks zou hebben, als hij dit niet zou durven.

Opeens zei hij: „Ik doe het zelf!”

Ze keken hem allemaal verbaasd aan. „Méén je dat?”

„Ja.” Toch slikte hij nog even. Maar hij had zich al losgemaakt uit de kring.

Ze keken hem na. Ze dachten allemaal hetzelfde: Die René! Dat durft hij dan toch maar!

Ze bleven op hem wachten bij het hek.

Nog geen vijf minuten later was hij er weer. Hij kwam kalm op hen toelopen.

„En?”

„Was hij boos?”

„Krijgen we nog straf?”

„Moeten wij betalen?”

„Ssstt!” siste Piet.

René zei: „Nee, hij was niet boos. Niet zo erg. Morgen zal hij zeggen of wij hem moeten betalen en hoeveel het is.”

„Zei hij verder nog iets?”

René schudde zijn hoofd. Wát meneer Van Dongen precies gezegd had, dat ging niemand aan. Misschien zou hij het straks aan Kees vertellen. Of thuis aan vader.

„O ja, Piet, je mag je bal terughalen,” zei hij.

Piet liep naar de schooldeur, precies zoals René straks had gedaan. Maar nu was daar niet zoveel kunst meer aan.

Buiten het hek bleven ze nog even praten. „Dóen we nog wat in de vakantie?” riepen ze door elkaar.

Er werd van alles geopperd, maar tot echt plannen maken kwamen ze niet.

Later liepen ze in groepjes naar huis. Ze dachten er nu pas weer aan, dat ze hun rapport in hun tas hadden.

Toen lijn tien er aankwam, begonnen Arend en Wim te hollen. Kees en René liepen samen verder.

„Zullen we de museumtuin doorgaan?”

Ja, ze gingen de tuin door.

Er zaten mensen op het terras in de zon. Bij de oude muur zaten oude mannen op de bank. Het leek of die daar altijd bleven zitten, dag en nacht.

René keek naar het vrolijke, witte paard. Hij was erg blij. Want dit had meneer Van Dongen tegen hem gezegd: „Jfj bent tenminste een kérel!”

„Zei hij nog iets?” wilde Kees weten.

„Nee,” zei René. Maar het was, of hij nog met elke stap hoorde: „Jfj bent tenminste een kérel.”

Het leek hem opeens fijn om met september naar de zesde te gaan.

INHOUD

1. Wie zou het winnen?	7
2. Of wàs het niet zo erg?	16
3. Naar het land van de watergeuzen	21
4. Veere, vroeger en nu	27
5. Wie is een lafaard?	34
6. Wat is er gebeurd?	39
7. Ans en Jaap komen thuis	46
8. Wat de klas ervan vond	51
9. Het verhaal van Ans	57
10. Op het stadhuis	61
11. Jij bent tenminste een kerel!	68